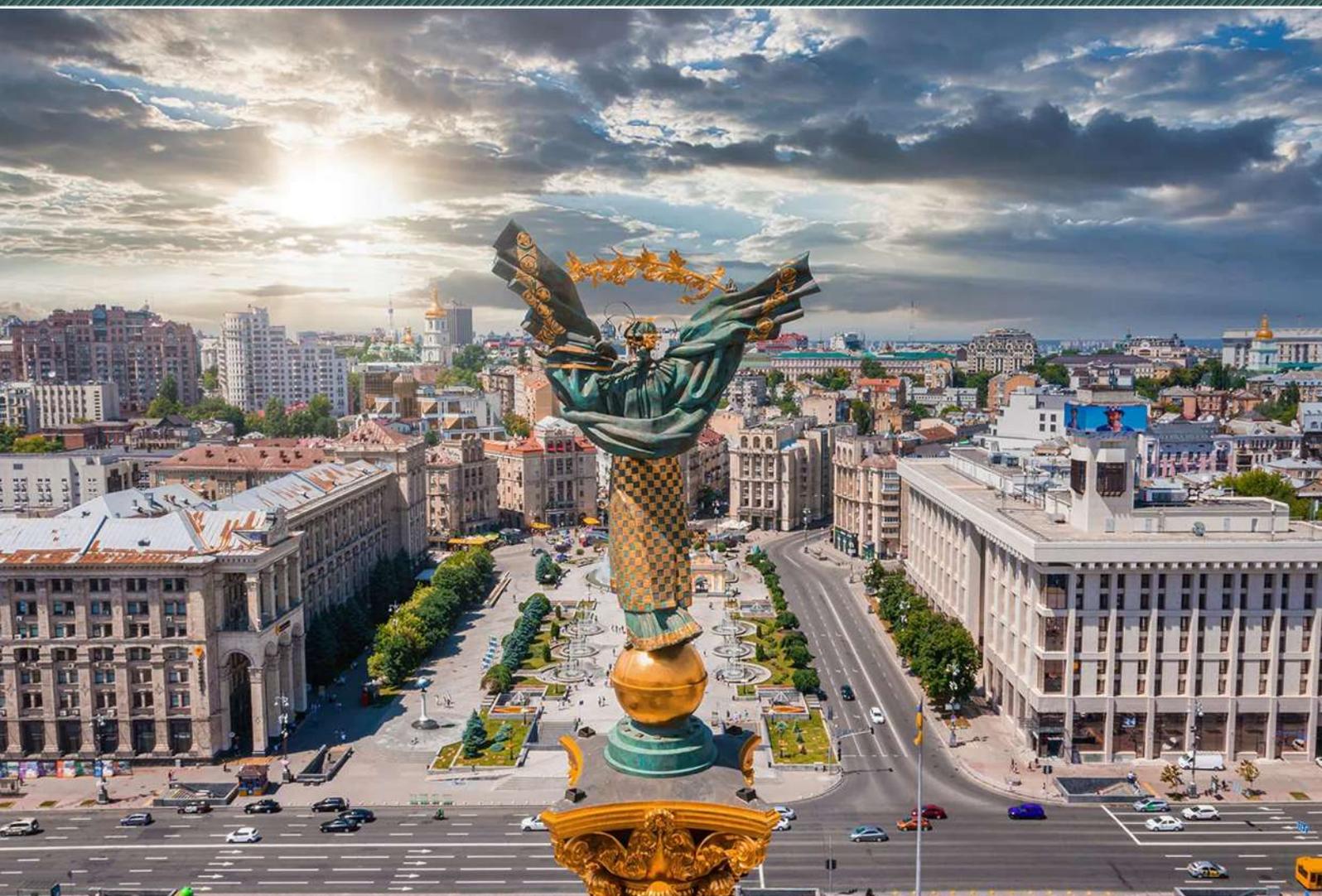

НАУКОВИЙ СВІТ ТА ПРОБЛЕМА 2022

(міжнародна наукова конференція)

* Scientific world & problem of 2022 | International scientific conference

Місце проведення: Київ, Україна
2 жовтня 2022 року

Venue: Kyiv, Ukraine
October 2, 2022

УДК 001.1

ББК 29

UDC 001.1

BBK 29

Науковий світ та проблема 2022 (міжнародна наукова конференція)

---

* Scientific world & problem of 2022 | International scientific conference

Місце проведення: **Київ, Україна** | Venue: **Kyiv, Ukraine**

2 жовтня 2022 року | October 2, 2022

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТИ:

Батюченко В.А., Дудар З.В., Мазурова О.О. Дослідження методів рішення транспортних задач лінійного програмування // Науковий світ та проблема 2022 (міжнародна наукова конференція). Видавництво ACADEMCONF.COM // Київ, Україна, 2 жовтня 2022. с. 4 - 13.

ISBN 978-966-8707-97-1

© 2022 Видавництво ACADEMCONF.COM | Publisher ACADEMCONF.COM

© 2022 Автори статей | Authors of the papers

Адреса електронної пошти: info@academconf.com

Адреса видавця (редакції): **LV-1007, Рига, Латвія**

Операційний офіс: **65039, Одеса, Україна**

ЗМІСТ (CONTENT)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

1. Бацун Кирило Сергійович, Захарченко Олександр Валерійович ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА РОЛЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В ЦЬОМУ	5-9
2. Бацун Кирило Сергійович, Логінова Марина Вікторівна ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ	10-12
3. Бацун Кирило Сергійович, Логінова Марина Вікторівна ПРАВА ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ОСІБ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	13-16
4. Бацун Кирило Сергійович, Максимова Маргарита Константинівна ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПОСЛУГИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ.....	17-21
5. Бацун Кирило Сергійович, Цуркаленко Дмитро Петрович ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	22-26
6. Бацун Кирило Сергійович, Цуркаленко Дмитро Петрович РОЛЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	27-30
7. Бацун Кирило Сергійович, Чорна Аліна Геннадіївна ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ.....	31-36
8. Бик Олександр Вікторович, Шендрик Юлія Володимирівна СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬСЯ НА ПІДСТАВІ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ.....	37-40
9. Бразадук Вадим Павлович, Наточій Анатолій Дмитрович ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	41-44
10. Вінниченко Софія Дмитрівна, Корогод Світлана Володимирівна ПОНЯТТЯ ПОДАТКОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	45-49
11. Волошин Максим Юрійович, Чорна Аліна Геннадіївна КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ	50-54
12. Волчок Дар'я Юрївна, Корогод Світлана Володимирівна ОКРЕМІ НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПОВ'ЯЗАНІХ ІЗ ВВЕДЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ	55-59
13. Гутник Даниїл Едуардович, Корогод Світлана Володимирівна ПОВТОРНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	60-63
14. Задорожня Ілона Ігорівна, Корогод Світлана Володимирівна ВЧИНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	64-67
15. Задорожня Радмила Володимирівна, Резворович Кристина Русланівна СТАТУС СВИДКІВ ЯК УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	68-71
16. Козирь Вероніка Іванівна, Корогод Світлана Володимирівна ВІДМЕЖУВАННЯ МАРОДЕРСТВО ВІД КРАДІЖКИ ТА ІНШИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	72-75
17. Козирь Вероніка Іванівна, Варич Валерія Юрївна, Приловський Володимир Володимирович ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В УКРАЇНІ ПОНЯТТЯ ТА ПРОБЛЕМИ.....	76-79

18. Козловська Анастасія Костянтинівна, Голубенко Юлія Андріївна, Олійник Ольга Сергіївна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ: ІНОЗЕМНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ.....	80-84
19. Мельник Андрій Михайлович, Кривопис Олександр Григорович ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЩОДО КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ФОТОГРАФІЇ.....	85-88
20. Наумов Назарій Едуардович, Бобрішова Лілія Володимирівна КВАЛІФІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВОПОРУШЕНЬ.....	89-94
21. Рибалко Марія Дмитрівна, Березняк Василь Сергійович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МАЛОЛІТНІХ ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТТЯ ЖЕБРАЦТВОМ.....	95-100
22. Сорокіна Дар'я Сергіївна, Корогод Світлана Володимирівна СУТНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ.....	101-104
23. Співаченко Ольга Олександрівна, Корогод Світлана Володимирівна КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ЗАБОРОНА ВОСННИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОВОПОРУШЕНЬ.....	105-110
24. Щербина Дар'я Віталіївна, Шендрик Юлія Володимирівна АРЕШТ МАЙНА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ.....	111-114
ФІЛОСОФІЯ ТА ПРАВО (PHILOSOPHY & LAW)	
25. Наумов Назарій Едуардович, Скиба Елеонора Костянтинівна КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД У АНТРОПОЛОГІЧНОМУ І ЦИВІЛІЗАЦІЙНОМУ ВИМІРАХ.....	115-119

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

УДК 342.9

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Захарченко Олександр Валерійович

старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та
адміністративної діяльності ФПФПКП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА РОЛЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В ЦЬОМУ

***Анотація:** діяльність Національної поліції України в сфері охорони та підтримування публічного порядку та безпеки виражається у протидії злочинності, а, у випадках безпеки дорожнього руху, припиненням адміністративних та кримінальних правопорушень, за які законодавством передбачена відповідальність. Тобто, поліція відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки дорожнього руху, а також виконує профілактичну функцію, діє з населенням на заставах партнерства.*

***Ключові слова:** безпека дорожнього руху, Національна поліція України, адміністративне стягнення, механізм, законодавство, транспорт, публічна безпека.*

Як механізми законодавчого регулювання виступають системи ліцензування та допуску перевізників ринку транспортних послуг, тобто забезпечення якісних умов виходу ринку, формування виробничої та

комерційної діяльності. Законодавче регулювання на основі ліцензування має не лише визначати правила та порядок допуску на ринок автотранспортних послуг, у тому числі допуску на комерційні маршрути та правила провадження діяльності на них, створювати механізм контролю за виконанням законодавства області автомобільного транспорту, забезпечувати виконання автоперевізниками встановлених стандартів при здійсненні перевізного процесу та технічної експлуатації транспортних засобів, а й формувати політику розвитку автомобільного транспорту з урахуванням транспортної безпеки [1, 2].

Окремо хотілося б відзначити нещодавній прогрес у міжнародній співпраці нашої країни у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Це є приєднання 12 жовтня 2017 року України до Глобальної ініціативи з економії палива, що організована ООН [2]. Поступовий перехід на гібридні та електронні двигуни знизить викиди відпрацьованих газів та важких металів у атмосферу, що загалом позитивно відобразиться на екологічному стані. Стосовно безпеки, нам відомі летальні випадки отруєнь водіїв чадним газом та іншими хімічними сполуками, що виникають в результаті роботи двигуна внутрішнього згорання, отож із переходом до альтернативних джерел енергії (що зазначалися вище) такі летальні випадки просто зникнуть [3]. Керуючись вищевикладеним, можемо чітко визначити реальну потребу в існуванні стійкого міждержавного співробітництва у сфері безпеки дорожнього руху, яке показало свою ефективність та динаміку на реальних соціологічних показниках.

Адміністративним стягненням визнається лише таке попередження, яке було винесено у письмовій формі. Існують різні думки про ефективність попередження як адміністративного стягнення у сфері дорожнього руху. Поведінка законодавця нестабільна: він то виключає цей захід відповідальності, то знову його передбачає. Разом із тим, як свідчать дослідження практики, застосування попередження за порушення правил дорожнього руху було більш дієвим у тому випадку, якщо неодноразовість його застосування тягла для водія

як наслідок перескладання іспиту на знання правил дорожнього руху або нарахування штрафних балів.

Транспорт, будучи системоутворюючим елементом економіки, є і найбільш уразливою її складовою. Останнє в тому, що зовнішній контроль над транспортними системами досягається легше і непомітніше, ніж над корпораціями, безпосередньо визначальними економічний потенціал країни [3].

Для прориву України у майбутнє, забезпечення її сталого розвитку та захисту національних інтересів на Євразійському напрямі потрібні проекти проривного значення. На сучасному етапі необхідно відійти від розробки виключно транспортних проектів та перейти до транспортно-промислових. Такими проектами є транспортно-промислові (економічні) пояси на базі транспортної Стратегії України [3].

Із здійсненням цих заходів по-новому бачиться роль транспорту у збереженні цілісності держави, непорушності її кордонів, захисту її території. Слід мати на увазі, що більшість територій України характеризується спадною чисельністю населення. Це ще одна серйозна загроза національній безпеці. захист від якої теж у великій мірі лягає на транспорт, вплив якого в соціальній сфері важко переоцінити.

Реалізація Транспортної стратегії України, координація на основі її положень, дій усіх гілок та рівнів влади, бізнесу, різних верств суспільства тільки забезпечить найефективніше використання можливостей транспорту для ефективного соціально-економічного розвитку країни, а й дозволить захистити її стратегічні інтереси [4].

Громадські роботи сьогодні набули поширення у всьому світі. Практика їх застосування у Великій Британії, Швеції, Франції, Іспанії, США та багатьох інших країнах засвідчила велике профілактичне значення вищезазначеного заходу, його високу ефективність.

Діяльність Національної поліції України в сфері охорони та підтримування публічного порядку та безпеки виражається у протидії

злочинності, а, у випадках безпеки дорожнього руху, припиненням адміністративних та кримінальних правопорушень, за які законодавством передбачена відповідальність. Тобто, поліція відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки дорожнього руху, а також виконує профілактичну функцію, діє з населенням на заставах партнерства.

Таким чином, питання визначення та застосування громадських робіт за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні є науково і практично цікавими та потребують подальшого дослідження. Отже, чинне законодавство передбачає можливість призначення порушникам правил дорожнього руху різних видів адміністративних стягнень, але головна мета їх застосування незмінна – зменшення кількості загиблих і травмованих у дорожньо-транспортних пригодах та збереження суспільно корисного, повноцінного людського життя.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бровкин С. А. Правила дорожного движения в США / С. А. Бровкин. Л., 2010. 123 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : наук.-практ. коментар / [Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін.]. К. : Правова єдність, 2008. 781 с.
3. Кримінальний кодекс України : за станом на 20 черв. 2009 р. Х. : Одиссей, 2009. 271 с. (Закони України).
4. Гавриш С. Б. Концептуальні питання застосування нового кримінального законодавства України / С. Б. Гавриш, Є. В. Фесенко // Новий Кримінальний кодекс України: питання застосування і вивчення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 25–26 жовтня 2011 р.). К. ; Х. : Юрінком Інтер, 2002. С. 11–14.

Batsun Kyrylo Serhiyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training

for criminal police units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Zakharchenko Oleksandr Valeriyovych

senior lecturer of the department of administrative law,

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

LEGAL ENSURE OF SECURITY

TRAFFIC & ROLE OF POLICE

***Abstract:** the activity of the National Police of Ukraine in the field of protection and maintenance of public order and security is expressed in the fight against crime, and in cases of road safety, in the termination of administrative and criminal offenses for which liability is provided by law. That is, the police play a key role in ensuring road safety, and also perform a preventive function, acting with the population on the basis of partnership.*

***Keywords:** road traffic safety, National Police of Ukraine, administrative penalty, mechanism, legislation, transport, public safety.*

УДК 347.1

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Логінова Марина Вікторівна

викладач кафедри цивільного права та процесу ФПФПКП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

***Анотація:** нормативно-правовий акт комплексного характеру в Україні починається термінологією, яка використовується в ньому, регламентується Законом від 22-го березня 2012р. «О громадських об'єднаннях».*

***Ключові слова:** нормативно-правовий акт, фізичні особи, юридичні особи, громадська організація, громадський союз.*

Будь-який нормативно-правовий акт комплексного характеру в Україні починається з термінології, яка використовується в ньому, а також Закон від 22-го березня 2012 р. «О громадських об'єднаннях», регламентує основні питання виникнення, реєстрації та діяльності громадських організацій.

У законодавстві України закріплено, що громадська організація – це громадське об'єднання, творці та члени якого є фізичні особи [1]. Таким чином, громадські організації є одним з різновидів громадських об'єднань, на рівні з громадськими союзами, але головною відмінністю громадської організації від громадського союзу є те, що членами такого об'єднання можуть бути тільки

фізичні особи, а у громадському союзі – як і фізичні особи, так і юридичні особи особистого права.

Також потрібно відмітити те, що існуюче нормативне визначення громадських організацій потребує приведення до відповідності з Цивільним кодексом України. О. В. Ващук пропонує використовувати для цього поняття «некомерційна організація» [2], коли Цивільний кодекс трактує назву «непідприємницьке товариство». Відповідно до ст. 85 ЦКУ «непідприємницькими товариствами є товариства, які не мають мету отримання прибутку для його наступного рас поділу між учасниками».

А. В. Матвійчук, 2008р.: «на основі порівняльного аналізу змісту родових понять як «громадська організація», «невладна організація», «недержавна організація», «третій сектор», поняття «громадська організація» визначено як добровільне об'єднання громадян, яке сприяє розвитку їх політичної, соціальної, трудової активності і самодіяльності, захисту власних інтересів. [3].

Згідно, з основними рисами громадських організацій відноситься наступне:

їх створюють та мають право стати членами такої організації тільки фізичні особи

Метою їх діяльності є реалізація прав та законних інтересів особистості в усіх сферах громадського життя, окрім політичної сфери

Громадська організація є одним із видів об'єднання громадян

Тобто, буде доцільно трактувати поняття «громадська організація» так: громадська організація – це громадське об'єднання, яке організовано в організаційній формі непідприємницького товариства, учасниками якого є фізичні особи.

Громадські об'єднання виконують функції опозиції, роль якої полягає в запобіганні надмірній централізації влади, сприянні прогресивному розвитку громадянського суспільства. Для досягнення цього громадські організації вдаються до різних заходів: апеляції до громадської думки, висування

альтернативних програм, контролю тощо. Функцію захисту, вона спрямована на захист інтересів, потреб членів організації через вимоги, заяви до державних органів, уряду, а також законодавчу ініціативу. Радикальними методами тиску на адміністративні органи і захист інтересів людей є страйки, маніфестації, мітинги, ультиматуми, пікетування. Також виховну та кадрову функцію, які полягають у формуванні в громадян моральної, політичної, управлінської, правової культури, творчого підходу, професіоналізму, та в підготовці кваліфікованих спеціалістів для державних і громадських органів, установ та організацій. Політична функція суспільних організацій і рухів полягає у здійсненні тиску на неї з метою реалізації інтересів своїх учасників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012р.

Ващук О. В. Конституційно правовий статус громадських організацій в Україні

Матвійчук А. В. Громадські організації як чинник становлення громадянського суспільства

Batsun Kyrylo Serhiyovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Loginova Maryna Viktorivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.
(Dnipro, Ukraine)

PUBLIC ORGANIZATIONS: CONCEPT & ESSENCE

***Abstract:** a normative-legal act of a complex nature in Ukraine begins with the terminology used in it, regulated by the Law of March 22, 2012. "About public associations".*

***Keywords:** normative legal act, natural persons, legal entities, public organization, public union.*

УДК 347.1

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Логінова Марина Вікторівна

викладач кафедри цивільного права та процесу ФПФПКП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПРАВА ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ОСІБ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Анотація: ступінь реалізації прав засуджених, можливість певних дій та користування соціальними благами. Сукупність особистих, політичних, соціально-економічних прав засуджених.

Ключові слова: права, засуджені, суб'єкт, Конституція України, громадяни, покарання, позбавлення волі.

Сутність прав засудженого полягають в надані повноважень особі, можливості певних дій та користування соціальними благами. Ступінь реалізації такої можливості й ступінь потреби з боку засудженого закріпленні правом поведінки й благ визначається змістом суб'єктивного права, яке включає в себе: по-перше, можливість засудженого вільно користуватися соціальними благами (майном) в межах, встановлених законодавством; по-друге, можливість вимагати виконання такого права юридичного зобов'язання персоналу установи й органів, які виконують покарання, інших суб'єктів і учасників кримінально-

виконавчих правовідносин; по-третє, можливість звернутись в окремих випадках до захисту свого суб'єктивного права.

Суб'єктивне право засудженого можливо визначити як закріплену законом можливу поведінку засудженого або користування такою особою соціальних благ, забезпечується юридичним зобов'язанням службових органів виконуючих покарання, інших суб'єктів.

Насамперед, засуджений є носієм сукупностей особистих, політичних, соціально-економічних прав, бо на таких осіб також поширюються норми Конституції України. Засуджені є суб'єктами усього передбаченого Основним Законом України об'єму прав та свобод людини, громадянина з деякими обмеженнями, витікають із сутності здійснюваного кримінального правопорушення і з серед особливостей виду та розміру покарання.

У сфері соціально-економічних прав на засуджених поширюються право на працю, освіту, охорону здоров'я, право на державне пенсійне забезпечення по віку, інвалідності, втрати годувальника, та в інших випадках передбачених законодавством, на користування культури, наукову творчість, відпочинок та інші. Разом з цим, більшість з цих прав у зв'язку з відбуттям покарання у вигляді обмеження волі у визначеному ступені підлягають змін та обмеженням.

Засуджені до обмеження волі, як і громадяни України, не втрачають права на працю, яке закріплено в Конституції України, але у наслідку відбуття покарання у вигляді обмеження волі, це право отримує зміни та обмеження. Тобто засуджені мають обмеження у вигляді вибору виду праці.

На рівні з громадянами України, засуджені особи мають право на охорону здоров'я. Це право регулюється через норми, по яким у містах позбавлення волі організують необхідні медичні установи, також таким особам гарантується безоплатне медичне обслуговування.

Право на соціальний захист у літньому віці та у випадку втрати працездатності також поширюються на засуджених осіб, які мають право на

загальних підставах на державне пенсійне забезпечення по віку, інвалідності та у випадку втрати годувальника та в інших випадках передбачених законом.

Час праці засуджених у період відбуття покарання зараховується до стажу роботи.

На засуджених осіб поширюється права, передбаченні Конституцією України, брати участь в управлінні державними справами, право обирати та бути обраним в органи державної власті и до органів самоуправління. Також засуджені особи мають певні обмеження на особисті права такі як:

особисту недоторканність

недоторканність житла

таємницю листування

таємницю телефонних розмов

Також на таких осіб поширюється право на свободу світогляду та віросповідання, а також право на володіння, користування, розпорядження власним майном. Засуджена особа на втрачає право власності на майно, яке належало цій особі на момент арешту, але обмежується у праві володіння, користування, розпорядження на таке майно.

Усі засуджені особи мають основні права засуджених до обмеження волі, які закріплені в Кримінально-виконавчому кодексі України і нормативно-правовими актами центральних органів виконавчої влади по питанням виконанням покарань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Конституція України

Кримінально-виконавчий кодекс України

Кримінально-виконавче право України (Степанюк А.Х., Лисодєд О. В., Романов М. В. та ін..)

Batsun Kyrylo Serhiyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training for Criminal Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Loginova Maryna Viktorivna

Lecturer of the Department of Civil Law and Process of the FPFPPK

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.

(Dnipro, Ukraine)

**RIGHTS & OBLIGATIONS OF CONVICTED
PERSONS TO BE DEPRIVED OF THEIR FREEDOM**

***Abstract:** the degree of realization of the rights of convicts, the possibility of certain actions and the use of social benefits. The set of personal, political, socio-economic rights of convicts.*

***Keywords:** rights, convicts, subject, Constitution of Ukraine, citizens, punishment, deprivation of liberty.*

УДК 342.9

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Максимова Маргарита Константинівна

викладач кафедри адміністративного права та процесу ФПФПКП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПОСЛУГИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

***Анотація:** у юридичній науці визначення категорії «послуга» має неоднозначне тлумачення. Використання цієї категорії у сфері приватного регулювання та поява в законодавстві терміну «адміністративна послуга» призвели до виникнення такої проблеми, як їх розмежування та ступінь правомірності використання методів регулювання, що характерно для правового інститута при регулюванні.*

***Ключові слова:** послуга, державна послуга, адміністративна послуга, адміністративне право, право, система, муніципальна послуга, правомірність.*

На сучасному етапі розвитку України реальна ситуація передбачають здійснення реформаторських процесів щодо гармонізації правового забезпечення всіх сфер життя суспільства відповідно до європейських стандартів.

Тому необхідно констатувати той факт, що ситуація, що склалася, вимагає змін у наданні державних послуг, особливе місце займає система надання адміністративних послуг.

Актуальність дослідження адміністративних послуг зумовлена практичною необхідністю ефективного надання юридичним і фізичним особам у процесі діяльності державних службовців та необхідністю дослідження визначення сутнісних ознак таких послуг для їх подальшої класифікації, стандартизації та формування реєстрів послуг.

У юридичній науці визначення категорії «послуга» має неоднозначне тлумачення. Використання цієї категорії у сфері приватного регулювання та поява в законодавстві терміну «адміністративна послуга» призвели до виникнення такої проблеми, як їх розмежування та ступінь правомірності використання методів регулювання, що характерно для правового інститута при регулюванні.

Також у нормативно-правових актах термін «послуга» вживається у словосполученнях «державна послуга», «муніципальна послуга», що в свою чергу призводить до неоднозначного його розуміння [1, с.138].

Адміністративні послуги та послуги, що надаються в рамках цивільних правовідносин – це абсолютно різні явища.

У першому випадку йдеться про публічні правовідносини, які за своєю суттю є виконанням суб'єктами надання адміністративних послуг функцій держави.

У другому — мова йде про типові цивільні (приватні) правовідносини. Комплексний характер цього питання пов'язаний із вживанням терміну «послуги», вказуючи на належність цієї категорії до цивільно-правових.

Проте слід мати на увазі, що для поняття «адміністративна послуга» визначальною є ознака «адміністративна», яка характеризує суб'єктів надання адміністративних послуг – суб'єктів державної влади, що суттєво змінює природу таких послуг.

Загалом слід зазначити, що «адміністративні послуги» як інститут адміністративного права мають потрійну правову природу:

1. По-перше, це основна складова предмета адміністративного права;
2. По-друге, різноманітність державних послуг;
3. По-третє, це основний інструмент у діяльності державного управління.

З-поміж іншого, варто відзначити те, що основою доктрини «адміністративні послуги» є концепція служіння держави (влади) людині (суспільству), тому в основі категорії «послуги» таке ж навантаження, як і в приватному секторі – це діяльність із задоволення якоїсь потреби особи, що здійснюється за бажанням цієї особи.

Адміністративна послуга розглядається в двох аспектах:

1) як публічно-владна діяльність адміністративного органу, спрямована на забезпечення (юридичне оформлення) умов для здійснення прав фізичної або юридичної особи, що здійснюється на вимогу цієї особи;

2) у результаті публічно-владної діяльності адміністративного органу, спрямованої на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації суб'єктивних прав юридичної або фізичної особи, що здійснюється за заявою [2, с.7].

Деякі автори під поняттям адміністративної послуги розглядають «адміністративну послугу» - це вчинення органом (посадовою особою) владних повноважень дій, що забезпечують правове оформлення надання відповідних повноважень суб'єкту обігу, спрямованих на набуття, зміну або припинення прав та обов'язків для задоволення власних потреб у моральному, матеріальному чи особистому сенсі.

Необхідно також зазначити про те, що процес надання адміністративних послуг в Україні потребує доопрацювання та законодавчого врегулювання, оскільки надання послуг залежить від ефективності діяльності органів

виконавчої влади, державних службовців та посадових осіб, залучених до надання адміністративних послуг.

Підсумовуючи вищевикладене, потрібно наголосити на тому, що адміністративна послуга – це вид публічної послуги, яка надається суб'єктом надання адміністративних послуг у порядку та на підставах, встановлених законом, з ініціативи суб'єкта обігу або без неї, враховуючи подію, зобов'язання держави та спрямована на забезпечення реалізації прав, свобод і правових фізичних і юридичних осіб, за результатами чого складається адміністративний акт.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування. Збірник матеріалів / [Тимощук В.П., Добрянська Н.Л., Курінний О.В., Школьний Є.О.] / Заг. ред. Тимощука В.П., Курінного О.В. К., 2015. 428 с.
2. Жук Ю. М. Надання адміністративних послуг населенню: орієнтація на якість. Теорія та практика державного управління. 2017. № 1 (56). С. 7–8. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-1/doc/3/03.pdf>.

Batsun Kyrylo Serhiyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training for Criminal Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Maksimova Margarita Konstantinivna

teacher of the department of administrative law and process

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**CONCEPT OF ADMINISTRATIVE SERVICE
IN ADMINISTRATIVE LAW**

***Abstract:** in legal science, the definition of the category "service" has an ambiguous interpretation. The use of this category in the field of private regulation and the appearance in the legislation of the term "administrative service" led to the emergence of such a problem as their demarcation and the degree of legality of the use of regulatory methods, which is characteristic of a legal institution in regulation.*

***Keywords:** service, state service, administrative service, administrative law, law, system, municipal service, legality.*

УДК 343.3

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Цуркаленко Дмитро Петрович

старший викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності ФПФПКП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ
ТА БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Анотація: діяльність Національної поліції України в сфері охорони та підтримування публічного порядку та безпеки виражається у протидії злочинності, а, у випадках безпеки дорожнього руху, припиненням адміністративних та кримінальних правопорушень, за які законодавством передбачена відповідальність. Тобто, поліція відіграє ключову роль у забезпеченні безпеки дорожнього руху, а також виконує профілактичну функцію, діє з населенням на заставах партнерства.

Ключові слова: Національна поліція України, адміністративне правопорушення, воєнний стан права людини, законодавство, громадська безпека, публічна безпека.

Після початку повномасштабного вторгнення росії на територію України 24 лютого 2022 року. Вторгнення, яке супроводжується ракетними обстрілами та окопуванням частини території держави, спричинило негативні наслідки такі як: падіння економіки, міграцію населення, підвищення рівня злочинності (значно

збільшилася кількість кримінальних правопорушень пов'язаних із мародерством), порушення громадського порядку. З'явилась велика потреба у швидких та дієвих заходах спрямованих на підтримання та захист публічного порядку та безпеки, що відноситься і до компетенції Національної поліції України.

Одним із завдань Національної поліції України є забезпечення публічної безпеки і порядку, що визначено у Законі України “Про Національну поліцію України” [1]. Під поняттям публічного порядку слід розуміти стан упорядкованості публічно-правових відносин і публічно-правової системи, за якої фізична особа, державний орган, органи місцевого самоврядування, а також їх посадові особи дотримуються правових і морально-етичних норм, культурних та інших соціальних норм, виконувати відповідні норми з метою досягнення громадської безпеки та загального добробуту; а публічна безпека - стан захисту інтересів, прав, свобод людини і громадянина, життєво важливий для держави, суспільства та кожної людини, є пріоритетним завданням діяльності кожних державних органів, органи місцевого самоврядування та їх посадових осіб[2].

Через введення воєнного стану Національна поліція України переходить на посилений режим несення служби, що передбачає комплекс правових, превентивних, оперативних та інших заходів, пов'язаних із залученням великої кількості працівників поліції з метою швидкої стабілізації оперативної обстановки. Головною метою введення посиленого варіанту несення служби є відновлення правопорядку, усунення загрози життю та здоров'ю людини, створення та підтримання умов для подальшого функціонування органів державної влади [3].

Для посиленого режиму несення служби, який є необхідним під час воєнного стану для підтримання публічної безпеки і порядку характерним є збільшена кількість патрулів, які здійснюють охорону громадського та публічного порядку з метою забезпечення та підтримки порядку та запобіганню та виявленню правопорушень. Також одним із завдань Національної поліції в

умовах воєнного стану є забезпечення контролю дотримання комендантської години серед цивільних та держслужбовців, які не задіяні у патрулі; несення служби на блокпостах для профілактичних цілей та для контролю пропускнуго режиму та для виявлення речей, обіг яких обмежений або заборонений; несення служби в умовах активних бойових дій під час звільнення окупованої території; виявлення та знешкодження диверсійно-підривних груп ворога; фіксація воєнних злочинів країни-агресора, активна взаємодія із військовими формуваннями, передбаченими законами; попередження та припинення масових зворушень, які заборонені в умовах воєнного стану; забезпечення посиленої охорони стратегічно важливих об'єктів; участь у рятуванні людей.

Важливим аспектом забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану є взаємодія Національної поліції із добровольчими формуваннями територіальної оборони, що передбачено Законом України “Про основи національного спротиву” [4]. Так добровольчі об'єднання мають право здійснювати певні повноваження поліції, зокрема: бути залученими до патрулювання, а також охорони об'єктів, які мають важливе стратегічне значення; брати участь у заходах щодо тимчасового обмеження руху транспортних засобів та пішоходів поблизу та в межах надзвичайних ситуацій.

Виходячи із вищевказаного, можна дійти висновку, що в умовах воєнного стану Національна поліція України продовжує діяти в межах своїх повноважень, виконуючи покладені на неї завдання із забезпечення публічної безпеки та порядку. Проте їх виконання має низку відмінностей, порівняно із несенням служби у мирний час, до таких слід віднести: підпорядкованість військовим адміністраціям, що є тимчасовими державними органами, які утворюються на територіях держави, де вводиться правовий режим воєнного стану, та які здійснюють керування та координацію основних сил та засобів; перехід на посилений варіант несення служби; активна взаємодія не тільки із іншими військовими угрупованнями, передбаченими законами, а й добровольчими організаціями населення з метою територіальної оборони, які також беруть

участь у забезпеченні контролю дотриманню комендантської години, а також допомога у протидії кримінальним правопорушенням.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про Національну поліцію України» від 02.07.2015// Відомості Верховної Ради, 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018// Відомості Верховної Ради. 2018. № 31. Ст. 241.
3. Міністерство внутрішніх справ. Наказ. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності від 10.12.2015 № 1560
4. Закон України Про основи національного спротиву// Відомості Верховної Ради, 2021, № 41, ст.339

Batsun Kyrylo Serhiyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training for Criminal Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Tsurkalenko Dmytro Petrovych

senior lecturer of the Department of Administrative Law,

process and administrative activity of

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

ENSURING PUBLIC ORDER & SECURITY

BY NATIONAL POLICE OF UKRAINE

UNDER CONDITIONS OF STATE OF MARTIAL

***Abstract:** the activity of the National Police of Ukraine in the field of protection and maintenance of public order and security is expressed in the fight against crime, and in cases of road safety, in the termination of administrative and criminal offenses for which liability is provided by law. That is, the police play a key role in ensuring road safety, and also perform a preventive function, acting with the population on the basis of partnership.*

***Keywords:** National Police of Ukraine, administrative offense, martial law of human rights, legislation, public safety, public safety.*

УДК 342.9

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Цуркаленко Дмитро Петрович

старший викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності ФПФПКП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

РОЛЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

***Анотація:** одним із завдань Національної поліції України є підтримування та забезпечення публічного порядку та безпеки, в тому ж числі і запобігати та припиняти адміністративні та кримінальні правопорушення, які чинять водії транспортних засобів під час руху.*

***Ключові слова:** безпека дорожнього руху, Національна поліція України, адміністративне стягнення, транспортний засіб, законодавство, транспорт, публічна безпека, громадська безпека.*

Транспорт відіграє дуже велику роль у розвитку країни, а саме виконує функції перевезення, доставлення та обміну інформації. Транспортний засіб використовується державними органами влади, органами місцевого самоврядування, іншими юридичними та фізичними особами. Завдяки транспорту підтримується та розвивається економіка держави, бо послуги, які

надаються з використанням транспортних засобів мають дуже велику актуальність, особливо під час воєнного стану (вантажівки, таксі, громадський транспорт, поштові служби, швидка допомога тощо).

Одним із завдань Національної поліції України є підтримування та забезпечення публічного порядку та безпеки, в тому ж числі і запобігати та припиняти адміністративні та кримінальні правопорушення, які чинять водії транспортних засобів під час руху. Також поліція надає домедичну допомогу особам, які отримали фізичну шкоду внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, тобто сама суть наявності працівників поліції у трафіку руху транспортних засобів є профілактична діяльність, запобігання та припинення правопорушень, притягнення порушників до відповідальності відповідно до закону, протидія злочинності та підтримування публічного та громадського порядку на дорозі, діє з населенням на заставах партнерства.

Поліцейський уповноважений притягувати особу до адміністративної відповідальності у випадках передбачених законом, накладанням адміністративного стягнення тощо.

Штраф є грошовим стягненням, що накладається на громадян, посадових та юридичних осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими законами України.

Адміністративним стягненням визнається лише таке попередження, яке було винесено у письмовій формі. Існують різні думки про ефективність попередження як адміністративного стягнення у сфері дорожнього руху. Поведінка законодавця нестабільна: він то виключає цей захід відповідальності, то знову його передбачає. Разом із тим, як свідчать дослідження практики, застосування попередження за порушення правил дорожнього руху було більш дієвим у тому випадку, якщо неодноразовість його застосування тягла для водія як наслідок перескладання іспиту на знання правил дорожнього руху або нарахування штрафних балів.

Транспорт, будучи системоутворюючим елементом економіки, є і найбільш уразливою її складовою. Останнє в тому, що зовнішній контроль над транспортними системами досягається легше і непомітніше, ніж над корпораціями, безпосередньо визначальними економічний потенціал країни [3].

Громадські роботи сьогодні набули поширення у всьому світі. Практика їх застосування у Великій Британії, Швеції, Франції, Іспанії, США та багатьох інших країнах засвідчила велике профілактичне значення вищезазначеного заходу, його високу ефективність.

Таким чином, питання визначення та застосування громадських робіт за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні є науково і практично цікавими та потребують подальшого дослідження. Отже, чинне законодавство передбачає можливість призначення порушникам правил дорожнього руху різних видів адміністративних стягнень, але головна мета їх застосування незмінна – зменшення кількості загиблих і травмованих у дорожньо-транспортних пригодах та збереження суспільно корисного, повноцінного людського життя.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бровкин С. А. Правила дорожного движения в США / С. А. Бровкин. Л., 2010. 123 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : наук.-практ. коментар / [Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін.]. К. : Правова єдність, 2008. 781 с.
3. Кримінальний кодекс України : за станом на 20 черв. 2009 р. Х. : Одиссей, 2009. 271 с. (Закони України).
4. Гавриш С. Б. Концептуальні питання застосування нового кримінального законодавства України / С. Б. Гавриш, Є. В. Фесенко // Новий Кримінальний кодекс України: питання застосування і вивчення : матеріали міжнар. наук.-

практ. конф. (Харків, 25–26 жовтня 2011 р.). К. ; Х. : Юрінком Інтер, 2002. С. 11–14.

Batsun Kyrylo Serhiyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training for Criminal Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Tsurkalenko Dmytro Petrovych

senior lecturer of the Department of Administrative Law,
process and administrative activity of the FPFKP
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**THE ROLE OF POLICE OFFICERS
IN SECURITY ROAD SAFETY**

***Abstract:** one of the tasks of the National Police of Ukraine is to maintain and ensure public order and security, including preventing and stopping administrative and criminal offenses committed by drivers of vehicles while driving.*

***Keywords:** road traffic safety, National Police of Ukraine, administrative penalty, vehicle, legislation, transport, public safety, public safety.*

УДК 343.2/.7

Бацун Кирило Сергійович

курсант Факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Чорна Аліна Геннадіївна

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології ФПФПКП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Анотація: до особи, яка вчинила дію (бездіяльність), за яку передбачена відповідальність відповідно до Кримінального кодексу України, застосовується захід державного примусу, а саме кримінальна відповідальність. Проте існують певні обставини, за яких кримінальна відповідальність особи може не наставати, навіть за умови, якщо особою було вчинено діяння, передбачено Кримінальним кодексом України.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, Кримінальний кодекс України, діяння, бездіяльність, обставини, необхідна оборона, уявна оборона, затримання особи, особа, кримінальне правопорушення, захід, примус, шкода, загроза.

Кримінальна відповідальність визначається як захід державного примусу щодо особи, яка вчинила дію (бездіяльність), за яку передбачена відповідальність відповідно до Кримінального кодексу України (далі - КК України). Проте існують певні обставини, за яких кримінальна відповідальність особи може не наставати, навіть за умови, якщо особою було вчинено діяння, яке передбачено КК України.

Найперше, що треба зазначити - це поняття “обставини”. Відповідно до тлумачного словника Української мови обставини - це певна сукупність фактів, явищ, подій, що змінюють або впливають на щось або когось [1, с. 584].

Факт, що виключає кримінальну протиправність діяння - це сукупність умов, за яких діяння, за своїми об’єктивними та суб’єктивними ознаками схоже із кримінальним правопорушенням, проте визнається правомірним через відсутність суспільної небезпечності у діянні, тобто за цю дію (бездіяльність) не передбачена відповідальність відповідно до Кримінального кодексу України.

По-перше, до обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння слід віднести:

1. Необхідну оборону (ст.36 КК України). Оскільки кожна людина має право на життя, недоторканість житла та майна та інші права, що передбачені Конституцією України [2], а також забезпечує умови для захисту прав та свобод людини і громадянина, то необхідна оборона не несе у собі ознаки діяння як суспільного небезпечного, а навпаки - як суспільно корисного [3].

2. Уявну оборону (ст.37 КК України). У даному випадку особа захищає своє право на життя, недоторканість майна та житла та інші права та свободи, що їй гарантуються, проте реальної загрози вони не підлягають. Уявна оборона, як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння можна враховувати лише за умови, якщо особа вважала що їй може бути завдано реальну шкоду [3].

3. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення (ст.38 КК України). При наданні протидії кримінальному правопорушнику законодавець ставить від правовий захист осіб, які затримують особу. Відповідно до практики дана норма починає діяти з того моменту, коли заходи процесуального впливу не дали результату, а правопорушник намагається застосувати фізичний вплив або вплив із використанням предметів, що можуть становити загрозу життю чи здоров’ю.

4. Крайня необхідність (ст.39 КК України) - це такий збіг обставин, за яким виникла потреба завдати шкоди менш цінному об'єкту, при цьому рятуючи більш цінний об'єкт.

5. Фізичний або психічний примус (ст. 40 КК України) може застосовуватись як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння, у випадках, коли особі, до якої було застосовано примус мала реальну загрозу життю чи здоров'ю.

6. Виконання наказу або розпорядження (ст.41 КК України) у даному випадку діяння слід віднести до такого, що має яскраво виражену користь та суспільну необхідність, звісно ж лише за умови, що наказ або розпорядження було законним.

7. Діяння пов'язане з ризиком (ст. 42 КК України). Таке діяння виправдне за умови, якщо поставлену мету не можна було досягти іншими засобами та способами, та особа яка здійснила таке діяння, обґрунтовано розраховувала на те, що вона може запобігти нанесенню шкоди інтересам, які охороняються законодавством.

8. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 43 КК України). Дана обставина виключає кримінальне протиправне діяння, оскільки пов'язана із високим ризиком для життя та здоров'я особи, що виконує таке завдання [3].

По-друге, у разі добровільної відмови (ст.17 КК України) виключає кримінальну протиправність діяння. У даному випадку до особи застосовується певний заохочувальний захід, завдяки якому стимулюється позитивна поведінка через те, що особа під час готування до кримінального правопорушення, добровільно відмовилася приймати участь у ньому. Шляхом добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення особа припиняє створену нею суспільну небезпеку, не дає можливості реалізації, фактично анулює заподіяння шкоди об'єкту.

По-третє, до обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння слід віднести і обставини, що виключають кримінальну відповідальність у зв'язку із застосуванням кримінальної відповідальності за межами України (ч.2 ст.7 КК України).

По-четверте, деякі правники відносять до обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння - наявність дипломатичного імунітету. Відповідно до ст. 29 Віденської конвенції про дипломатичні зносини [4] та ч. 1 ст. 13 Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні [5] представники дипломатичних консульств мають недоторканість, тобто вони не підлягають арешту або затриманню. А це означає, що глава дипломатичного представництва і члени дипломатичного персоналу користуються імунітетом від кримінальної, адміністративної юрисдикції України та юрисдикції судів України у цивільних справах, отже до них не застосовуються і не можуть бути застосовані заходи кримінального державного примусу.

Виходячи із вищевказаного, можна дійти висновку, що є ряд обставин, які виключають кримінальну протиправність діяння. Насамперед це обставини, які прямопередбачені розділом VIII Кримінальним кодексом України. А також до таких обставин слід віднести і добровільну відмову, а також наявність кримінальної відповідальності поза межами України.

Дискусію викликають і питання пов'язані із дипломатичним імунітетом, оскільки з одного боку це відноситься до одних із обставин, що виключають кримінальну відповідальність, а з іншого - до глав дипломатичних представництв і членів дипломатичного персоналу взагалі не застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Словник української мови (Академічний словник української мови): в 11 томах. - Том 5.
2. Конституція України// Відомості Верховної Ради України 1996, № 30, ст. 141
3. Постанова Пленуму Верховного Суду України Про судову практику у справах про необхідну оборону від 26.04.2002 №1
4. Кримінальний кодекс України// Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст.131
5. Указ Президії Верховної Ради Української РСР Про ратифікацію Віденської конвенції про дипломатичні зносини// Відомості Верховної Ради, 1964, N 13, ст. 199
6. Указ Президента України Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні від 10.06.1993, №198/93

Batsun Kyrylo Serhiyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training for Criminal Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Chorna Alina Hennadiyevna

senior lecturer of the department of criminal law and criminology of the FPFPKP

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

EXCLUDING CIRCUMSTANCES

CRIMINAL ILLEGAL ACTION

***Abstract:** a measure of state coercion, namely criminal liability, is applied to a person who has committed an action (omission) for which liability is provided in accordance with the Criminal Code of Ukraine. However, there are certain circumstances under which a person may not be held criminally liable, even if the person has committed an act stipulated by the Criminal Code of Ukraine.*

***Keywords:** criminal responsibility, Criminal Code of Ukraine, action, inaction, circumstances, necessary defense, imaginary defense, detention of person, person, criminal offense, measure, coercion, harm, threat.*

УДК 343.1

Бик Олександр Вікторович

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Шендрик Юлія Володимирівна

викладач кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬСЯ НА ПІДСТАВІ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ

***Анотація:** в роботі характеризуються окремі питання, що стосуються процесу проведення слідчих (розшукових) дій. Розкрито ключові наукові положення кримінального процесу, проаналізовано чинне кримінальне процесуальне законодавство у сфері слідчих (розшукових) дій, які проводяться на підставі ухвали слідчого судді, що дає можливість повною мірою зрозуміти й оцінити досліджувану проблематику.*

***Ключові слова:** кримінальний процес, слідчі (розшукові) дії, обшук, допит, ухвала слідчого судді.*

Варто почати з того, що дотримання основних прав і свобод, які передбачені Конституцією України, є підґрунтям проведення слідчих (розшукових) дій. З цією метою до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) введено інститут слідчих дій, які здійснюються на підставі ухвали слідчого судді.

Слідчі дії здійснюються за чітко визначеною процесуальною формою та спрямовані на використання доказів, уже отриманих у рамках конкретного кримінального провадження, зокрема показань свідків, речових доказів, документів, висновків експертів (ч. 2 ст. 84 КПК) [1].

Слід зазначити, що ми дотримуємося думки Сергєєвої Д.Б., щодо доцільності зміни статті 223 КПК та визначення слідчих (розшукових) дій (далі – СРД) як заходів, які мають проводитися уповноваженим кримінально-процесуальним законом органом у встановленому для кожного з них порядку та з метою виявлення та захисту фактичних даних та інформації про їх джерела з метою збирання доказів у кримінальному провадженні та їх перевірки [2. с.182].

До СРД, які проводяться на підставі ухвали слідчого судді, належить проведення:

- допиту свідка, потерпілого на стадії досудового розслідування (ч. 1 ст. 225 КПК);
- обшуку (ч. 2 ст. 234 КПК);
- огляду житла та іншого володіння особи (ч. 2 ст. 237 КПК);
- слідчого експерименту, проведеного у житлі чи іншому володінні особи (ч. 5 ст. 240 КПК);
- залучення експерта (ст. 243 КПК) [1].

В першому випадку (допит свідка, потерпілого), у виняткових випадках, пов'язаних з необхідністю отримання показань свідка або потерпілого під час досудового слідства, коли існує загроза життю і здоров'ю свідка або потерпілого, тяжка хвороба, наявність інших обставин, які перешкоджають проведенню перехресного допиту в суді або ставлять під загрозу цілісність чи достовірність показань, сторона кримінального провадження, представник фізичної особи, щодо якої здійснюється провадження, мають право заявити клопотання про проведення допиту свідка, вимагаючи його заслухати. Такий свідок або потерпілий вимагають проведення слухання, включаючи одночасний допит двох чи більше осіб, які вже були допитані. В цьому випадку, суд повинен провести

допит зазначених осіб у спосіб та терміни, які встановлені чинним кримінальним-процесуальним законодавством [3, с.99].

Що стосується обшуку, то статтею 234 КПК України визначено, що обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб. Обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, - на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду [1].

Крім того, згідно з частиною другою статті 237 КПК України, огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється згідно з правилами цього Кодексу, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи, тобто також на підставі ухвали слідчого судді [1].

Частиною 5 статті 240 КПК України визначено, що слідчий експеримент у житлі чи іншому володінні особи може бути проведений лише за вільною згодою власника або за ухвалою слідчого судді за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора, який діє в порядку, передбаченому цим Кодексом, для розгляду клопотань про обшук житла чи іншого володіння особи [1].

Таким чином, проведення слідчих (розшукових) дій на підставі ухвали слідчого судді забезпечує дотримання основних прав і свобод людини, передбачених Конституцією України та нормами чинного Кримінального процесуального кодексу України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України: кодекс від 13.04.2012 року № 4651-VI, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 16.09.2022 р.)
2. Сергєєва Д. Б. Поняття та види слідчих (розшукових) дій за чинним КПК України. Юридичний журнал «Право України», 11/2013. м. Київ. С. 180-188
3. Волобуєва О.О. Проблемні питання застосування окремих норм КПК України. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2016. №1. С. 98-102

Byk Olexander Viktorovych

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Shendryk Yuliia Volodymyrivna

Lecturer at the Department of Criminal Procedure and Strategic Investigations

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS CONDUCTED ON BASIS OF RESOLUTION OF INVESTIGATING JUDGE

***Abstract:** the work describes separate issues related to the process of conducting investigative (search) actions. The key scientific provisions of the criminal process are revealed, the current criminal procedural legislation in the field of investigative (search) actions, which are carried out on the basis of the decision of the investigating judge, is analyzed, which makes it possible to fully understand and evaluate the investigated issues.*

***Keywords:** criminal process, investigative (search) actions, search, interrogation, decision of investigating judge.*

УДК 342.6

Бразалук Вадим Павлович

курсант 4 курсу ННІП ПФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Наточій Анатолій Дмитрович

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ
СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПРАЦІВНИКАМИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

***Анотація:** в роботі представлено теоретичні особливості застосування поліцейських заходів примусу працівниками Національної поліції України під час виконання службових обов'язків в умовах воєнного стану.*

***Ключові слова:** Національна поліція, заходи примусу, службові обов'язки.*

Актуальність теми обумовлена тим, що в сучасних умовах професійна діяльність працівників Національної поліції полягає не лише у наданні поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічного порядку та публічної безпеки, протидії злочинності, охороні прав та свобод людини тощо, а й у боротьбі з численною кількістю диверсійних груп, а також безпосередньо з особами, які своєю діяльністю посягають на національну безпеку України.

Специфіка такої діяльності обумовлює та передбачає можливість застосування співробітниками правоохоронних органів поліцейських заходів. В ЗУ "Про Національну поліцію" термін «поліцейський захід» трактується як дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейським у відповідності до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень [1].

Аналіз ситуацій службової діяльності працівників Національної поліції дає підстави констатувати існуючі проблеми, що виникали саме в наслідок застосування тих чи інших поліцейських заходів під час виконання службових обов'язків [2, с. 26]. Головними проблемами є недостатній рівень вміння швидко оцінювати ситуацію та рівень ризику, прогнозувати всі можливі варіанти розвитку ситуації і наслідки застосування тих чи інших поліцейських заходів, а також шляхи та можливості переходу від превентивного характеру до безпосередніх заходів примусу.

ЗУ «Про Національну поліцію» передбачає, що під час здійснення особою будь-яких дій, що мають протиправний характер співробітники поліції мають право на застосування заходів примусу, таких як: фізичний вплив, спеціальні засоби та вогнепальна зброя. Кожен з цих заходів має певні особливості застосування. Фізичним впливом є застосування поліцейським будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників. Спеціальні засоби – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), а також стримування чи обмеження волі людини (психологічної, фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів. Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки

з метою заподіяння особі такої шкоди, яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу [1]. Працівник поліції має бути заздалегідь підготовленим до застосування тих чи інших поліцейських заходів. Така підготовка відбувається за різними напрямками: психологічна, тактична, вогнева, фізична та правова [3, с. 288].

Стаття 72 ЗУ «Про національну поліцію» передбачає, що професійною підготовкою поліцейських є первинна професійна підготовка, а також підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах, які мають специфічні умови навчання, післядипломна освіта та службова підготовка. Нормами цього ж закону також передбачено, що службова підготовка поліцейських – це система заходів, що спрямовані на закріплення, оновлення та модернізацію необхідних знань, професійних навичок, умінь та якостей працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, профілю та специфіки його оперативно-службової діяльності [1].

Отже, в умовах сучасних реалій та з урахуванням всіх небезпек зумовлених несенням служби в умовах воєнного стану, перед застосуванням тих чи інших поліцейських заходів, кожен співробітник правоохоронних органів повинен пройти курс відповідної спеціальної підготовки за різними напрямками діяльності. Під поняттям службової підготовки слід розуміти цілісну систему з урахуванням всіх особливостей змісту, методів, форм та засобів, наближених до дійсних умов несення служби. Розвиток службової підготовки в подальшому передбачає та потребує пошуку нових, більш сучасних методів та форм навчання поліцейських, а також проведення занять спрямованих та орієнтованих на конкретного слухача - представників рядового та начальницького складу органів та підрозділів Національної поліції України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 28.09.2022).
2. Бондаренко В. В. Проблеми професійної підготовленості працівників підрозділів патрульної поліції. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: «Педагогіка». 2017. № 11. С. 24–28.
3. Бондаренко В. В. Професійна підготовленість як основа ефективної діяльності працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. 2016. Вип. 139, т. 2. С. 287–290.

Brazaluk Vadim Pavlovich

cadet of the 4th year

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Natochii Anatoly Dmytrovych

senior teacher of the department

tactical and special training

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

THEORETICAL FEATURES OF APPLICATION POLICE MEASURES DURING EXECUTION OFFICIAL DUTIES BY EMPLOYEES OF NATIONAL POLICE UNDER CONDITIONS OF STATE OF MARTIAL

Abstract: the paper presents the theoretical features of the use of coercive police measures by employees of the National Police of Ukraine during the performance of official duties under martial law.

Keywords: National police, coercive measures, official duties.

УДК 343.2

Вінниченко Софія Дмитрівна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПОНЯТТЯ ПОДАТКОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Анотація: в роботі роз'яснено поняття податкового кримінального правопорушення, визначено застосування податкового кримінального правопорушення.

Ключові слова: податкове кримінальне правопорушення, суспільні відносини у сфері фінансової діяльності.

Кримінальне правопорушення за Кримінальним кодексом України (далі – КК України) – «це передбачене КК України суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення» [1].

Податкове кримінальне правопорушення – це вчинене у податковій сфері протиправне діяння, кримінально-протиправний характер якого визнаний чинним кримінальним законодавством території, до юрисдикції якої його віднесено [2, с. 14]. З точки зору О.О. Дудорова «у чинному КК України охорона системи оподаткування передбачена у трьох відносно самостійних формах:

1) створення окремого складу кримінального правопорушення, в якому саме система оподаткування виступає єдиним основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення (ст. 212 КК України);

2) створення складів кримінально караних діянь, в яких система оподаткування є одним з основних безпосередніх об'єктів (ст. 204, 216, 222 КК України);

3) створення складів діянь, в яких система оподаткування відіграє роль не основного (єдиного або альтернативного), а лише так званого факультативного безпосереднього об'єкта (ст. 201, 202, 207, 211, 213, 218–221 КК України).

На думку дослідника, кримінальні правопорушення, що посягають на систему оподаткування, є підстави поділити на два види: 1) кримінальні правопорушення проти системи оподаткування (податкові кримінальні правопорушення); 2) кримінальні правопорушення, що можуть спричинити шкоду системі оподаткування» [3, с. 14].

Поняття податкового кримінального правопорушення можна застосовувати як збірне позначення всього різноманіття кримінально караних діянь, скоєних суб'єктами під час реалізації податкових правовідносин. З цієї причини в контексті податкової злочинності слід розглядати не лише протиправні дії платника податків, спрямовані на ухилення від сплати податкових платежів, а й, наприклад, незаконне одержання податкових пільг або здійснення в межах податкових правовідносин протизаконних дій посадовими особами податкових органів тощо.

Згідно позиції Д. Глібова та А. Ролика, видовим об'єктом податкових кримінальних правопорушень виступаю суспільні відносини у сфері формування бюджету від зборів та податків з їх платників [4, с. 114]. Видовим об'єктом податкових кримінальних правопорушень у науковій літературі називають також суспільні відносини у сфері фінансової діяльності, що забезпечують

формування бюджету та позабюджетних фондів за рахунок збору податків із юридичних та фізичних осіб [5].

Д.І. Мітешев під видовим об'єктом податкових кримінальних правопорушень розуміє відносини у фінансовій сфері держави щодо формування бюджетів різних рівнів, і навіть бюджетів державних позабюджетних фондів з допомогою податкових надходжень [6, с. 6]. Об'єктом податкових кримінальних правопорушень слід розглядати суспільні відносини щодо сплати податків шляхом несплати або неповної сплати у встановлений термін податкового платежу за наявності можливості його сплатити, що тягне за собою недофінансування бюджетів різних рівнів та державних соціальних позабюджетних фондів. Податкове кримінальне правопорушення не може завдавати шкоди порядку оподаткування, який включає, зокрема, і регулювання дій податкових органів у разі ухилення, що містить ознаки кримінального правопорушення. Такі кримінально карані діяння завдають шкоди відносинам, що виникають у зв'язку з реалізацією цього порядку. Звідси видовий об'єкт податкових кримінальних правопорушень можна визначити як суспільні відносини щодо реалізації встановленого законом порядку сплати податків та (або) зборів.

У свою чергу В.О. Навроцький, пропонує безпосередній об'єкт податкових кримінальних правопорушень визначати певний «зріз» податкових правовідносин, а саме «суспільні відносини з приводу сплати податків, зборів, обов'язкових платежів державі зобов'язаними суб'єктами» [7, с. 159]. Безпосереднім об'єктом податкових кримінальних правопорушень пропонуємо вважати суспільні відносини, які забезпечують легітимне функціонування системи оподаткування України, тобто дотримання встановленого порядку оподаткування юридичних і фізичних осіб, який забезпечує надходження податків і зборів (обов'язкових платежів) до державного та різних форм місцевого бюджетів.

Отже, наявність норм про кримінальну відповідальність за податкові кримінальні правопорушення обумовлено особливою суспільною небезпекою даних діянь, що визначається високою значимістю податків у господарській діяльності підприємств, полягає у заподіянні шкоди бюджету держави в частині її формування від збору податків з юридичних та фізичних осіб внаслідок несплати податкових платежів особами, зобов'язаними законодавством сплачувати податки із встановлених об'єктів оподаткування. Суспільна небезпека податкових кримінальних правопорушень визначається тим, що вони завдають істотних збитків податковій, фінансовій, економічній безпеці держави, перешкоджають плановому надходженню податків до бюджету, чим підривають нормальне функціонування економіки. Важливість з'ясування поняття податкових кримінальних правопорушень у тому, що таке діяння здатне істотно вплинути на стан кримінально-правової охорони податкових відносин, що дає підстави для виокремлення податкових кримінальних правопорушень у в самостійну групу у системі економічних злочинів. Відтак, податкове кримінальне правопорушення – це кримінально каране діяння, яке посягає на суспільні відносини у сфері системи оподаткування України. До податкових кримінальних правопорушень слід віднести діяння проти державної системи оподаткування та спричинення шкоди у вигляді ненадходження податків, зборів та інших платежів до державного та місцевого бюджетів. Даний вид кримінально караних діянь входять до найбільш загальної групи протиправних діянь – економічних кримінальних правопорушень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. № 25–26. Ст. 131.
2. Бугаєвська Н.О. Деякі проблеми запобігання податковим злочинам. Молодий вчений. 2011. №8 (31). С. 12-15.

3. Дудоров О.О. Проблеми кримінально-правової охорони системи оподаткування України. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Київ, 2007. С.37.
4. Глебов Д., Ролик А. Податкова злочинність та проблеми кваліфікації податкових злочинів. Кримінальне право. 2003. № 3. С. 112-116.
5. Задорожний О. С. Криміналістична характеристика ухилень від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів та основні положення їх розслідування : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. С.220.
6. Мітешев Д.І. Податкові злочини (спірні питання відповідальності): Автореф. дис. ... канд. Юрид. наук. Красноярськ, 2002. С.22.
7. Навроцький В. О. Господарські злочини: лекції. Львів. держ. ун-т ім. І. Франка, 1997. С.60.

Sofia Dmitrivna Vinnychenko

cadet of the 3rd year

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

senior lecturer of the Department of Criminal Law and Criminology

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

CONCEPT OF TAX CRIMINAL OFFENSE

***Abstract:** the paper explains the concept of a tax criminal offense, defines the application of a tax criminal offense.*

***Keywords:** tax criminal offense, public relations of financial activity.*

УДК 343.2/.7

Волошин Максим Юрійович

курсант Факультету підготовки фахівців

для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Чорна Аліна Геннадіївна

старший викладач кафедри кримінального права

та кримінології ФПФПКП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

***Анотація:** під транспортними злочинами слід розуміти передбачені кримінальним законом суспільне небезпечні діяння, що посягають на безпеку руху та експлуатації всіх видів механічного транспорту, а також магістрального трубопровідного транспорту.*

***Ключові слова:** кримінальна відповідальність, Кримінальний кодекс України, діяння, експлуатація, суб'єкт, правила дорожнього руху затримання особи, наслідки, особа, кримінальне правопорушення.*

Правильна та безпечна експлуатація будь-якого транспортного засобу нерозривно пов'язана з індивідуальними особливостями керуючої особи. До такої категорії суб'єктів пред'являються підвищені вимоги, пов'язані з їхньою професійною підготовкою та станом здоров'я.

Однак, незважаючи на посилену увагу останнім часом до підготовки майбутніх водіїв, пілотів, капітанів, злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту незмінно входять до десятки найбільш поширених суспільно небезпечних діянь в Україні і займають 6 місце у статистиці за минулий 2021 рік [1].

Поряд із цим слід відзначити тенденцію до зниження цього виду злочинів у порівнянні з попереднім десятиліттям. Особливо це видно на прикладі порушень правил дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів, які є найпоширенішими злочинами у сфері безпеки дорожнього руху [2].

У зв'язку з цим, з науково-теоретичної та практичної точки зору, цікавий аналіз суб'єктивної сторони досліджуваних злочинів. Саме на етапі визначення форми провини постають питання розмежування між наміром і необережністю, а всередині цих форм - непрямого наміру від прямої, злочинної легковажності від злочинної недбалості [2].

Слід звернути увагу, що з кваліфікації тієї чи іншої дії дуже важливо відрізнити злочинну легковажність від непрямого наміру.

Хоча ці два види різних форм провини мають свої законодавчо закріплені характерні особливості, у конкретних практичних ситуаціях складно визначити, з якою формою вини скоєно злочин.

З зазначеної правової норми випливає, що інтелектуальний момент непрямого наміру полягає у передбаченні та усвідомленні суб'єктом злочину суспільно небезпечних наслідків своєї поведінки, а вольовий – небажанні, але свідомому допущенні реальної можливості настання таких наслідків (або байдужим до них ставлення) [3].

Причому особа не робить жодних спроб щодо їх недопущення чи запобігання. У цьому полягає відмінність непрямого наміру від злочинної легковажності, оскільки злочин визнається скоєним з легковажності, якщо особа передбачала можливість настання небезпечних наслідків своїх дій

(бездіяльності), але без достатніх до того підстав самовпевнено розраховувала на запобігання цих наслідків.

Як бачимо, інтелектуальний момент цього виду необережної провини полягає у передбаченні можливості настання суспільно небезпечних наслідків, а вольовий – у самовпевненому розрахунку на їх запобігання. Тобто особа передбачає вже не реальну, а теоретичну (абстрактну) можливість настання шкідливих наслідків, розуміє, що є невеликий відсоток того, що його дії чи бездіяльність спричинять заподіяння шкоди [4].

У той же час він розраховує на своє везіння, спритність, знання, сили, певну обстановку (наприклад, відсутність людей на проїжджій частині дороги) у запобіганні таким наслідкам.

При цьому слід виявити, чи були у особи достатні підстави припускати, що обставини та фактори, на які він сподівався, можуть запобігти настанню злочинних наслідків.

Дуже тонка грань між злочинною легковажністю та злочинною недбалістю. Відповідно до Кримінального кодексу України злочин визнається скоєним за недбалості, якщо особа не передбачала можливості настання суспільно небезпечних наслідків своїх дій (бездіяльності), хоча за необхідної уважності та передбачливості мала і могла б передбачати ці наслідки.

Цей вид необережної провини відрізняється від легковажності за змістом обох елементів. Її інтелектуальний момент полягає в тому, що особа може усвідомлювати чи усвідомлювати фактичний бік свого діяння, але передбачає настання суспільно небезпечних наслідків [1].

Вольовий момент передбачає, що суб'єкт у силу своїх обов'язків, особистих якостей та навичок повинен був і міг передбачити і запобігти наступним наслідкам. При вирішенні питання про те, чи могла особа усвідомлювати свої протиправні дії та передбачати настання суспільно небезпечних наслідків, необхідно враховувати ту обстановку, що склалася на

момент скоєння злочину, та індивідуальні особливості кожної конкретної особи, яка притягується до кримінальної відповідальності.

Отже, виходячи із вищезазначеного, можна зробити наступний висновок. З одного боку, до розділу 5.7 Особливої частини проекту КК України не увійшла низка кримінальних правопорушень, наявних у чинному КК України, які за ступенем суспільної небезпеки є тяжкими та особливо тяжкими злочинами. З другого боку, відповідно до проекту КК України, деякі проступки фактично дублюють склади адміністративних правопорушень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Текст проекту Кримінального кодексу України станом на 24.11.2021. Реформування кримінального законодавства України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2021/11/25/kontrolnyj-proektkk-24-11-2021.pdf>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III (у редакції від 25.11.2021). Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. Ст. 131.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X (у редакції від 26.11.2021). Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122.
4. Лисько, Т. Д., О. С. Дяченко, and К. В. Галатенко. "Кримінальні правопорушення проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: окремі концептуальні аспекти." (2021).

Voloshyn Maksym Yuriyovych

cadet of the Faculty of Specialist Training

for criminal police units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Chorna Alina Hennadiyevna

senior lecturer of the Department of Criminal Law

and criminology of the FPFKP

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**CRIMINAL OFFENSES AGAINST TRAFFIC
SAFETY & VEHICLE OPERATION**

***Abstract:** transport crimes should be understood as socially dangerous acts stipulated by the criminal law, which encroach on the safety of movement and operation of all types of mechanical transport, as well as main pipeline transport.*

***Keywords:** criminal responsibility, Criminal Code of Ukraine, act, exploitation, subject, traffic rules, detention of person, consequences, person, criminal offense.*

УДК 336.72

Волчок Дар'я Юріївна

курсантка 3-го курсу

навчально-наукового інституту права

та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

Старший викладач кафедри кримінального права

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

**ОКРЕМІ НОВЕЛИ КРИМІНАЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПОВ'ЯЗАНИХ
ІЗ ВВЕДЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ**

Анотація: у даній роботі зазначені зміни кримінального законодавства України пов'язані із введенням воєнного стану.

Ключові слова: агресія Російської Федерації, законодавство, судове провадження.

Нині наша держава стоїть на нелегкому шляху захисту свого суверенітету та незалежності. На нові виклики державі необхідно швидко реагувати, в тому числі і в сфері кримінального судочинства. Очевидно, що з появою нових соціальних відносин або зміною існуючих існує нагальна потреба реформувати верховенство права та законодавство. Більше того, в нових умовах існування української державності, реформування і видозміни вимагають не тільки і не стільки певні інститути права, а скоріше за все – певні напрямки, завданням яких

є забезпечення охорони не тільки національної безпеки, як об'єкта кримінально-правової охорони, а й інших об'єктів важливих для української держави в умовах її захисту від ворога.

Після початку збройної агресії наша держава в особі нормативно-правового органу була змушена внести низку змін до національного законодавства з метою своєчасного юридичного реагування на різноманітні ризики та небезпеки, які виникають у процесі створення нової Української держави. Це знайшло відображення в деяких новеллах кримінального законодавства, про які йтиметься далі. Ми зупинимось на найбільш проблемних і цікавих моментах нового законодавства.

Після початку агресії проти України було прийнято декілька змін та доповнень до чинного кримінального закону України: від 3.03, 15.03, 24.03, 1.04, 14.04. 2020 року [1].

Найбільш вагомим є пакет змін, що було запроваджено 3.03.2022. Поряд із прийняттям нової редакції ст. 161 КК України «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками» було прийнято декілька абсолютно нових для національного законодавства норм: Стаття 435-1 . «Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю», Стаття 436-2 . «Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників». Що ж нового спостерігається у змісті цих двох норм.

По-перше, і ст. 435-1 і ст. 436-2 КК України, є нормами безумовно пов'язаними із агресією Російської Федерації.

По-друге, у ст. 435-1 КК України, з'явилася давно забута форма об'єктивної сторони, як – образа (яка зникла з українського кримінального законодавства із зникненням таких злочинів, як «образа» і «наклеп»).

По-третє, виходячи із змісту ст. 435-1 КК України, її дія розповсюджена виключно на строк, коли військовослужбовець здійснює заходи із забезпечення

національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації [2].

Інтерпретуючи цю норму буквально, можна прийти до висновку про неможливість її застосування і інший час – після припинення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, оскільки діяння що містять об'єктивну сторону відносяться до військовослужбовця, який саме «здійснює» заходи.

По-четверте, виходячи із змісту ст. 435-1 КК України, відповідальність за цією статтею може наставати виключно за образу і погрозу, яка здійснюється виключно на адресу військовослужбовця. У цьому випадку може знадобитися широке тлумачення закону про кримінальну відповідальність терміну «військові», оскільки інші особи, які належать до воєнізованих формувань України, вживають заходів щодо забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі та стримування збройної агресії з боку Російської Федерації, а тому також потребують захисту.

Щодо статті 436-2 КК України, то її зміст є абсолютно новим і взагалі невідомим для національного законодавства України.

По-перше, передбачена нормою поведінка має багато форм: виправдання, визнання законності та заперечення збройної агресії проти України з боку Російської Федерації.

По-друге, на відміну від попередньої норми, мова цього кодексу не обмежується мовою збройної агресії. Після цього ці дії не втратять суспільної небезпеки.

По-третє, норма прописує початок збройної агресії – у 2014 році, що остаточно і закономірно визнало факт втручання ворожої Російської Федерації у розвиток української держави. Найбільшу увагу в даному випадку привертає така форма об'єктивної сторони, як глорифікація – яка представляє собою уславлення, прославлення, надання героїчного обліку окупаційним військам, їх

представникам та іншим особам, які брали участь у збройній агресії проти України.

Рогальська Вікторія на Міжнародній відкритій лекції у бінарному форматі на тему «Дистанційне провадження у кримінальному процесі: досвід Грузії та України» акцентувала увагу на підставах і процесуальному порядку проведення дистанційного досудового розслідування відповідно до ст. 232 КПК України, новелах законодавства щодо можливостей забезпечення дистанційної участі захисника в умовах воєнного стану. У своїй доповіді зупинилася й на доцільності подальшого впровадження системи Custody Records у діяльність органів досудового розслідування, яка, окрім інших переваг, зменшує ризик незаконних впливів на учасників кримінального провадження під час проведення процесуальних дій у дистанційному режимі [3].

На цій же лекції виступ Ірини Шаповалової було присвячено дистанційному судовому провадженню в Україні, а також особливостям його здійснення в умовах воєнного стану. Так, предметом жвавого обговорення стали питання щодо можливостей проведення відеоконференцзв'язку під час судового засідання за участі сторін поза межами приміщення суду за допомогою власних технічних засобів; переваг та недоліків використання системи EasyCon у кримінальному провадженні; проблемних аспектів підтвердження особи учасника дистанційного судового провадження в умовах воєнного стану, зокрема алгоритму дій суду у разі виходу комп'ютерного або мережевого обладнання зі строю чи перебоїв з електроенергією та інтернетом.

Як бачимо, із впровадженням нового в чинне кримінальне законодавство України з науковою програмою виникла низка проблем. Це визначає їх подальші наукові пошуки та дослідження. Незважаючи на це, наданий вище матеріал, закликає представників української наукової спільноти розглянути ці питання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про внесення зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення діяльності спільних слідчих груп: проект Закону України № 7330 від 29.04.2022. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=74163.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
3. <https://dduvs.in.ua/2022/07/18/mizhnarodni-eksperty/>

Volchok Darya Yuriivna

3rd year cadet

educational and scientific institute of law

and training specialists for units

National Police

Dnipropetrovsk State University internal affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

Senior lecturer of the Department of Criminal Law

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

CERTAIN AMENDMENTS TO CRIMINAL LEGISLATION OF UKRAINE RELATED TO IMPLEMENTATION OF MARTIAL STATUS

Abstract: in this paper, the changes in the criminal legislation of Ukraine are related to the introduction of martial law.

Keywords: aggression of Russian Federation, legislation, court proceedings.

УДК 343.2

Гутник Даниїл Едуардович

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ПОВТОРНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

***Анотація:** в роботі роз'яснено поняття, вид, ознаки та кваліфікацію повторності кримінальних правопорушень.*

***Ключові слова:** кримінальне правопорушення, повторність, тотожність, поняття.*

Вирішення питання про поняття, вид та кваліфікацію повторності кримінальних правопорушень справляє важливе значення в практиці.

Дефініція терміну «Повторність кримінальних правопорушень» визначена у частині 1 статті 32 ККУ - повторністю кримінальних правопорушень визнається вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених тією самою статтею або частиною статті Особливої частини цього Кодексу [1]. Повторність кримінальних правопорушень має дві характерні ознаки: зміст та обсяг. Обсяг поняття – це відображена у свідомості множинність предметів, кожний з яких має ознаки, занотовані в досліджуваному понятті, а зміст – це відображена у свідомості сукупність властивостей, ознак і відношень

предметів, ядром якої є відмінні істотні властивості, ознаки і відношення. Кримінальні правопорушення при повторності повинні бути юридично тотожними, однаковими за своїм складом. У випадках, передбачених в Особливій частині КК, повторність може вважатися вчиненням двох і більше правопорушень передбачених різними статтями цього Кодексу, тобто однорідними правопорушеннями.

Залежно від характеру кримінальних правопорушень, які утворюють повторність, виділяють два види повторності : повторність тотожних кримінальних правопорушень; повторність однорідних кримінальних правопорушень.

Тотожними кримінальними правопорушеннями є такі правопорушення, які повністю збігаються за своїми об'єктивними та суб'єктивними ознаками і передбачені однією й тією статтею Особливої частини КК.

Повторність однорідних кримінальних правопорушень має місце там, де правопорушення, що його утворюють, хоча і передбачені Особливою частиною КК, проте посягають на тотожні або схожі безпосередні об'єкти, вчинені всі умисно або необережно.

М.І. Бажанов припускає, що повторність кримінальних правопорушень є тоді, коли вчинено два чи більше кримінальних правопорушень, незалежно від того, чи була особа засуджена за перший з них. Вчений виділив такі ознаки повторності: 1) вчинення двох або більше самостійних одиничних кримінальних правопорушень особою чи групою осіб; 2) одиничні правопорушення, які мають повторність, вчиняються в різний час; 3) для повторності кримінальних правопорушень не має значення чи була особа засуджена за раніше вчинене кримінальне правопорушення; 4) повторність відсутня, якщо за раніше вчинений злочин спливили строки давності притягнення до кримінальної відповідальності, або знята чи погашена судимість [2, с. 49–50].

В.О. Навроцький також при дослідженні даної теми, виокремлює певні ознаки: 1) посягання вчиняється шляхом повторення; 2) за перше кримінальне

правопорушення особа не була засуджена або ж була засуджена, однак цій судимості закон не дає значення для кваліфікації; 3) у статті Особливої частини ККУ повторності надано значення ознаки складу кримінального правопорушення; 4) кожне з двох чи більше діянь становить собою окреме кримінальне правопорушення [3, с. 348].

Проаналізувавши вищевикладені ознаки, можна сказати, що все-таки вчені не виділяють головних ознак, які повинні виражати характеристику повторності, а не множинності кримінальних правопорушень. Загалом, поняття повторності утворює вчинення двох чи більше одиничних кримінальних правопорушень, для яких не має значення - були обидва злочини закінченими або це було готування до злочину або замах, а також не має значення і форма співучасті. У випадках, коли попереднє і наступне (повторне) кримінальне правопорушення назване в диспозиції відповідної частини статті Особливої частини ККУ, повторність кримінальних правопорушень виступає як кваліфікуюча ознака складу кримінального правопорушення. Якщо повторність кримінальних правопорушень прямо не передбачена в статті Особливої частини ККУ, вона розглядається як обставина, що обтяжує покарання.

Отже, повторність кримінальних правопорушень – це вчинення особою неодноразово двох чи більше кримінальних правопорушень, щонайменше два з яких зберігають кримінально правове значення. Висвітлені вище ознаки науковців дають можливість сказати, що повторність кримінальних правопорушень обхвачує усі випадки вчинення кількох кримінальних правопорушень, незалежно від їх характеристики, як однорідних чи різнорідних, а також кримінальних правопорушень, які пов'язані із засудженням або не засудженням особи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний Кодекс України, Відомості Верховної ради України (ВВР), 2001 № 25-26, ст.131 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Бажанов М.И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины. М.И. Бажанов. Харьков: Право, 2000. – 128 с
3. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації / В.О. Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Hutnyk Danyil Eduardovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

REPETITION OF CRIMINAL OFFENSES IN CRIMINAL LAW

Abstract: the paper explains the concept, type, signs and qualification of repeated criminal offenses.

Keywords: criminal offense, repetition, identity, concept.

УДК 343.6

Задорожня Ілона Ігорівна

курсант 3-го курсу ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції України
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВЧИНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

***Анотація:** в роботі зазначено що правопорушення вчинені неповнолітніми є однією з важливих проблем сьогодення, боротися з якою потрібно ще на ранніх стадіях формування. Важливо передбачати у дітей схильність до вчинення суспільно-небезпечних та кримінально-протиправних дій та перешкоджати їх розвитку для забезпечення безпечного майбутнього.*

***Ключові слова:** неповнолітня особа, вчинення кримінальних правопорушень неповнолітніми, призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування.*

Боротьба з правопорушеннями зі сторони неповнолітніх є найбільш важливою проблемою сучасного суспільства. Насамперед це пов'язано із недостатньо проведеною виховною роботою ще з малечку, що з часом призводить до поганих наслідків. Всім відомо, що від виховання та освіти дітей залежить майбутнє суспільства. Охорона дитинства повинна бути одним із

пріоритетних завдань держави. Покарання є одним із способів реакції суспільства на протиправну поведінку не тільки дорослих а й неповнолітніх.

Покарання неповнолітніх та індивідуалізація кримінально відповідальності повинна враховувати психологічні, моральні та фізіологічні особливості неповнолітнього. Саме через недостатньо сформовану особистість останні піддаються сторонньому впливу, як з боку дорослих осіб, так і своїх однолітків (для них характерна надмірна збудливість та недостатня врівноваженість тощо). При вирішенні проблем щодо відповідальності неповнолітніх, які вчинили правопорушення через свій вік вони є об'єктом підвищеного захисту. Зазначений фактор ураховує більшість міжнародно-правових документів, що регулюють правовий статус неповнолітніх, які вчинили правопорушення. Це зумовлює особливу побудову системи поводження з неповнолітніми правопорушниками та наявність у ній специфічних засобів впливу на осіб зазначеної категорії [1].

Поряд із загальними положеннями, що належать до питань кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, Кримінальний Кодекс України передбачає певні особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Ці особливості передбачено розділом 15 КК України, вони стосуються: звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності (ст. 97, ч. 2 ст. 106); видів покарань, що застосовуються до неповнолітніх (ст. ст. 98–102); призначення покарання (ст. 103); звільнення від покарання та його відбуття (ст. ст. 104–107); погашення і зняття судимості (ст. 108). [2]

Скоєння правопорушень неповнолітніми постійно привертає до себе увагу як вчених так і практиків. Це зумовлено тим, що неповнолітні завжди визнавалися правопорушниками особливого типу; вони є одним із найбільш уражених верств населення. Слід відзначити, що в структурі загальної злочинності в Україні злочинність неповнолітніх становить відносно невелику частину – близько 11 %. Однак поряд із цим слід брати до увагу нерівнозначність кількісного співвідношення неповнолітніх осіб та дорослих [1].

Найбільше занепокоєння викликає скоєння неповнолітніми тяжких, зухвалих злочинів. Суспільно небезпечні діяння підлітків набувають такої форми як жорстоке корисливо-насильницьке посягання. Досить часто злочини скоєні неповнолітніми вчиняються у вигляді співучасті. А здебільшого всі хто брав участь мають однаковий рівень психічно-фізіологічного розвитку. Майже кожен третій злочин вчиняється неповнолітніми разом із дорослими (зайняття жебрацтвом, розповсюдження наркотичних засобів та їх аналогів). У переважній більшості випадків неповнолітні злочинці – це особи із антисоціальною спрямованістю і схильністю до стійких стереотипів антисуспільної поведінки. Випадково вчиняють злочини лише одиниці з них. На фоні зростання злочинності серед неповнолітніх зростає і кількість суспільно небезпечних діянь, які вчиняються особами до досягнення віку кримінальної відповідальності [3].

Отже, вчинення кримінальних правопорушень неповнолітніми має суттєві особливості та відмінність від вчинення правопорушень дорослими. Це обумовлено їх психологією, ступенем розвитку, можливістю реально оцінювати події, що відбуваються, тощо. Тому законодавець ретельно підійшов до цього питання, виокремивши особливості у Кримінальному кодексі. Для попередження та припинення вчинення неповнолітніми правопорушень слід ще з раннього віку займатися вихованням їх як окремої суспільної особистості, що буде здорово мислити та вчиняти лише правомірні дії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Казначеева Д. В. «Проблеми призначення покарання щодо неповнолітніх». Вісник кримінологічної асоціації України. 2020 рік URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8303/Problemy%20pryznachennia%20pokarannia%20shchodo%20nepovnlitnikh_Kaznacheieva_2020.pdf?sequence=2&isAllowed=y .

2. Кримінальний кодекс України. Відомості ВРУ. 2001 рік URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> .
3. Крецул Віктор «Правовий захист неповнолітніх та деякі особливості їх кримінально відповідальності». 2016 рік URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/6653/Krezul%20Pravoviy.pdf?sequence=1&isAllowed=y> .

Zadorozhnya Iona Igorivna

cadet of the 3rd

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

senior lecturer of the Department of Criminal Law and Criminology

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

COMMITMENT OF CRIMINAL OFFENSES BY MINORS

***Abstract:** the paper states that offenses committed by minors are one of the important problems of today, which must be dealt with in the early stages of formation. It is important to anticipate children's tendency to commit socially dangerous and criminally illegal actions and prevent their development in order to ensure a safe future.*

***Keywords:** minor, commission of criminal offenses by minors, imposition of punishment, release from punishment.*

УДК 343.1

Задорожня Радмила Володимирівна

Курсантка 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Резворович Кристина Русланівна

доктор юридичних наук, доцент

завідувач кафедри цивільного права та процесу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

СТАТУС СВИДКІВ ЯК УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

***Анотація:** дослідження питання поняття свідків та їх показань у цивільному процесі та використання цих показань як засіб доказування.*

***Ключові слова:** свідок, показання свідків, цивільний процес.*

Свідок як учасник цивільного процесу містить деякі особливості, котрі відрізняють його від свідків у кримінальному, адміністративному та інших процесах.

У цивільному процесі свідок може відмовитися від дачі показань мотивуючи це тим, що йому невідомі події, котрі відносяться до справи. Слід звернути увагу на те, що не всі свідки надають правдиві свідчення. Це пояснює факт наявності відповідальності за повідомлення неправдивої інформації та за небажання свідчити показання [1].

У цивільному процесі користуються багатьма засобами доказування, такими як: письмові докази, речові, електронні, висновки експерта, але найбільш

значущими при розгляді цивільної справи є показання свідків. Судова діяльність свідків спрямована на здійснення обов'язку давати показання у справі. Їх свідчення значимі в цивільному судочинстві, так як допомагають розв'язувати справи. Свідками у справах не можуть бути: юридичні особи, священнослужителі, недієздатні особи, що не в змозі сприйняти обставини справи через фізичні або розумові вади, також особи зобов'язані за службовим становищем зберігати в таємниці певні відомості. Важливо звернути увагу, визначаючи ознаки свідка, потрібно мати на увазі, що ці ознаки мають характеризувати свідка як учасника цивільного процесу, а не його показання як засіб доказування. Фахівці іноді помиляються в характеристиці свідка, визначаючи ознаки не свідка, а його показань [2].

Слід відмітити, що до свідка може застосовано привід, у разі якщо він не з'явився на судові засідання без поважних причин та не повідомив про свою неявку. Прикладом может бути рішення Чернігівського районного суду. Свідоку було три рази повідомлено про час та місце судового засідання, але він так і не з'явився без пояснення причини. Отже, недотримання свідком обов'язків тягне за собою відкладення розгляду справи у зв'язку із неявкою свідка. [3].

Здатність свідка бути учасником правовідносин не залежить від наявності у нього дієздатності. Свідками можуть виступати малолітні і неповнолітні, якщо без їх участі неможливо розв'язати справу. Але в такому випадку потрібно зважати на їх рівень та здатність чітко розуміти обставини справи [4, с. 182]. Роль показань свідків у цивільному процесі полягає у тому, що вони є носіями фактів про події, які значимі для розгляду справ. Одним з проблемних питань під час допиту свідка є свідомо чи неусвідомлена несправедливість показань. Людям властиво перекручувати факти. Якщо свідок дає недійсні свідчення, він знає їх неправдивість, та свідомо викривляє реальність. Цим він старається увести суд в оману для того, щоб досягти прийняття неправомірного рішення. Зважаючи на те, що свідки підлягають відповідальності за невірні показання, випадки притягнення їх до відповідальності рідкі. Ця «безкарність» дуже затягує розгляд

справи. На нашу думку, потрібно посилити покарання за завідомо неправдиві показання, тому що свідок своїми діями вчиняє правопорушення, а правники повинні відповідальніше підходити до вибору свідків по кожній справі. В результаті процес розгляду цивільної справи стане швидшим та змістовнішим.

Судова практика показує, що при аналізі показань свідків у судовому засіданні, потрібно брати до уваги зв'язок між показаннями свідків, поясненнями сторін і спірними правовідносинами. Відповідно до цивільного процесуального законодавства, забороняється спиратися на суперечливі свідчення свідків, адже в кінцевому підсумку це впливає на справедливому вирішенні спору, що виник.

Отже, законодавство щодо свідків у цивільному процесі не є досконалим, має певні прогалини. В цій роботі висвітлено деякі проблеми, що потребують врегулювання, та наведено шляхи їх вирішення. Оскільки показання свідка є основним способом доказування, то вирішення вищезазначених проблем дасть змогу вирішувати справи швидше та якісніше.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Цивільний кодекс України :Закон України станом на 01.08.2022р. Верховна Рада України. Інтернет-ресурс URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 20.08.2022р.)
2. Цивільний процесуальний кодекс: Закон України станом на 07.08.2022р. Верховна Рада України. Інтернет-ресурс URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 20.08.2022р.)
3. Ухвала Чернігівського районного суду станом на 05.12.2019р. Інтернет-ресурс URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення 20.08.2022)
4. Чорна К О. Окремі питання правового статусу свідка у цивільному процесі. *Молодий вчений*. 2018. Вип. 5. С. 181-185.

Zadorozhnyia Radmila Volodymyrivna

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Rezvorovych Kristina Ruslanivna

Doctor of Law, Associate Professor

Head of Department civil law and procedure

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**STATUS OF WITNESSES AS PARTICIPANTS
IN CIVIL PROCEEDINGS**

***Abstract:** study of the issue of the concept of witnesses and their statements in civil proceedings and the use of these statements as a means of proof.*

***Keywords:** witness, testimony of witnesses, civil process.*

УДК 343.3/.7

Козирь Вероніка Іванівна

курсантка 3-го курсу

навчально-наукового інституту права

та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри

кримінального права та кримінології, капітан поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

**ВІДМЕЖУВАННЯ МАРОДЕРСТВО ВІД КРАДІЖКИ
ТА ІНШИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Анотація: в роботі розглянуто поняття мародерства та відмежування його від інших правопорушень, які посягають на майно. Встановлено ознаки, які чітко вказують на різницю і допомагають кваліфікувати дії осіб.

Ключові слова: мародерство, крадіжка, воєнний стан, військовослужбовець, поле бою, майно.

З 24 лютого 2022 року в Україні оголошено воєнний стан у зв'язку з повномасштабним вторгненням військ російської федерації на територію нашої держави. Введення такого стану означає не лише обмеження прав і свобод людей, а й зміни в законодавстві, зокрема, кримінальному [1].

З початку війни, усі часто чують слово «мародерство», але важливо вміти відмежовувати це поняття від інших правопорушень проти власності. Згідно з ст. 432 Кримінального кодексу України (далі - КК України) мародерство – це «викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених». Відповідно, законодавець відносить мародерство до військових кримінальних правопорушень.

Розглянувши ст.432 КК України та наприклад ст. 185 КК України, ми можемо визначити, що предметом мародерства будуть речі вбитих чи поранених осіб, а крадіжки буде чуже майно. Факультативна ознака об'єктивної сторони у крадіжці значення не має, а при вчинення мародерства має – поле бою. Суб'єктом є лише військовослужбовець, натомість у крадіжці суб'єкт загальний - фізична осудна особа, яка досягла 14 років, на момент вчинення правопорушення. А отже, вживання поняття «мародерство» у випадку вчинення крадіжки чи грабежу або іншого правопорушення, не встановивши ці складові є некоректним.

Саме ці ознаки при їх сукупності говорять про наявний склад мародерства у діях винної особи. Якщо ж такий склад відсутній, то таке правопорушення потрібно буде кваліфікувати за статтями які говорять про майнові кримінальні правопорушення. Тому ми не повинні ототожнювати мародерство з протиправним посяганням на відносини власності.

Законом України № 2117-IX від 03.03.2022 було внесено зміни до таких ст.ст.185-187,189,191,432 КК України. Раніше законодавець встановлював, що крадіжка яка вчинена за ч.1 ст. 185 КК України вважалася проступком і каралася штрафом від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років. На даний момент вчинення крадіжки карається одразу за ч.4 ст.185, не виключенням буде розбій, грабіж і т.д. У ст.432 КК України було замінено збільшено строк позбавлення

волі правопорушника, тепер від п'яти до десяти років, хоча раніше було встановлено від трьох років [2].

Отже, ми можемо згідно зі ст.432 КК України визначити три ознаки, для того щоб вміти відмежувати мародерство від інших схожих правопорушень: 1) правопорушення вчиняється військовослужбовцем; 2) на полі бою; 3) щодо речей вбитих чи поранених[3]. Відмежування мародерства є досить важливим поняттям, для того щоб вірно кваліфікувати дії правопорушника та покарати його. І звісно ми повинні розуміти, що не усі правопорушення проти власності під час воєнного стану будуть мародерством. Але кожен правопорушник повинен бути покараний згідно з законом за те, що посягає на чуже майно чи майно поранених.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 22.09.2022)
2. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство від 03.03.2022. № 2117-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-20#Text> (дата звернення: 23.09.2022)
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. № 2341-III. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 22.09.2022)

Kozyr Veronika Ivanivna

cadet of the 3rd year

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**DISTINGUISHING PITCHING FROM
THEFT & OTHER OFFENSES AGAINST
PROPERTY IN CONDITIONS OF MARITAL STATE**

***Abstract:** the paper examines the concept of looting and its distinction from other crimes that encroach on property. Signs have been established that clearly indicate the difference and help to qualify the actions of individuals.*

***Keywords:** looting, theft, martial law, military serviceman, battlefield, property.*

УДК 343.9

Козирь Вероніка Іванівна

курсантка 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Варич Валерія Юрївна

курсантка 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Приловський Володимир Володимирович

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри криміналістики

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В УКРАЇНІ ПОНЯТТЯ ТА ПРОБЛЕМИ

Анотація: в роботі розглянуто поняття поліграфа та проблеми його використання.

Ключові слова: поліграф, спеціаліст, докази, поліграфолог.

Одним із актуальних питань у зв'язку з недавнім впровадженням останніх досягнень науки і техніки в розслідування злочинів є використання можливостей поліграфа в розслідуванні та криміналістиці. Традиційно з технічним аспектом отримання доказів пов'язувалося виникнення та розвиток криміналістики, завданням якої було, зокрема, забезпечення слідчого певною сукупністю

спеціальних знань, потрібних йому для вирішення різних розумових завдань під час досудового розслідування злочинів. Функція поліграфа широко використовується в країнах по всьому світу, за допомогою якої можна мінімізувати ризик прийняття неправильних рішень на основі завідомо неправдивих свідчень. Дотепер рекомендації спеціальної літератури щодо застосування пристрою на основі комп'ютерної техніки, відомого як поліграф, є дуже суперечливими. Вони стосуються як безпосереднього його використання під час оперативно-розшукових заходів і слідчих дій (поліграф розглядають як техніко-криміналістичний засіб виявлення та фіксації доказів), так і як інструменту експертного дослідження

Поліграф – це різновид психовізіологічної апаратури і є комплексною багатоканальною апаратною методикою реєстрації змін психофізіологічних реакцій людини у відповідь на пред'явлення за спеціальною схемою певних психологічних стимулів. Використовується для інструментальних психофізіологічних досліджень людини, включаючи одночасну реєстрацію її фізіологічних параметрів (працездатності) та звітної інформації. Іноді поліграф прирівнюють до детектора брехні, але це помилкове твердження. Адже поліграф не виявляє брехню (ніхто крім респондента не знає про що він думає), він допомагає виявити приховану інформацію за допомогою поліграфічного опитування [1].

Дослідження на поліграфі – це сукупність спеціальних тестів, технічних засобів, програмного, математичного та інформаційного забезпечення. Взаємодія всіх елементів цього комплексу дозволяє виявити інформацію, приховану опитуваним, проти його волі.

Незважаючи на те, що поліграф все частіше використовується для відбору певних груп державних службовців, проведення службових розслідувань персоналу, викриття та розслідування тяжких злочинів, в українському законодавстві відсутня чітка нормативно-правова база, яка б дозволяла перевірити в установленому порядку та підтвердити поліграф. показання,

отримані під час слідства. Саме ці обставини породили багато розбіжностей і непорозумінь, які впливають на ефективність роботи правоохоронних органів. [2].

Не визначена сама назва поліграфічного дослідження, застосовуються такі визначення, як опитування за допомогою поліграфа, поліграфічне тестування, поліграфічне інтерв'ю, поліграфічне дослідження, поліграфічний скринінг. Немає єдиного зразка для процесуального оформлення свідчень, що отримуються в результаті опитування за допомогою поліграфа, різні спеціалісти використовують різні назви (довідки поліграфолога, висновки експерта, висновки спеціаліста). Вважаємо, що для уникнення непорозумінь та тавтологій потрібно розробити єдиний зразок відповідних документів.

Однією з вагомих прогалин є відсутність чіткого визначення процесуального статусу людини, що проводить опитування на поліграфі. Тобто цією діяльністю може займатись експерт, спеціаліст, оператор поліграфа. Хоча було б доцільно визначити та законодавчо закріпити процесуальний статус такого спеціаліста, його права та обов'язки. Адже однією з умов успішного проведення дослідження на поліграфі та отримання максимально правдивих свідчень є особистісні та професійні якості поліграфолога. У соціальній психології є визначення «ефект першого враження», тобто вся інформація, яка отримується після «першого враження» і не відповідає образу, який склався, може оцінюватись поліграфологом як хибна або випадкова. Тому особа, яка проводить тестування на поліграфі, повинна чітко розмежовувати свої професійні якості від емоційних .

Робота поліграфолога повинна будуватись на принципах добровільної згоди респондента, правомірності, всебічного захисту прав людини. Не рекомендується проводити опитування на поліграфі людям з серцево-судинними захворюваннями, жінок, що перебувають на третьому триместрі вагітності, неповнолітнім, розумово відсталим, людям, які вживають наркотичні речовини та знаходяться в наркотичному чи алкогольному сп'янінні, в стані хвороби.

Вважаємо, що для ефективної роботи спеціалістів доцільно розробити систему підготовки для роботи з поліграфами, концепцію методології навчання та стажування. Це позитивно вплине на процес відбору та якість отриманих результатів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі): навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. С. 588.
2. Мовчан Д. А. Питання імплементації в Україні зарубіжних підходів до нормативно-правового регулювання застосування поліграфа в процесі розкриття та розслідування злочинів. Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. 2009. № 5. С. 256.

Kozyry Veronika Ivanivna

3rd year cadet Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Varych Valery Yuriivna

3rd year cadet Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Prylovsky Volodymyr Volodymyrovych

Doctor of Law, teacher of the department of criminology

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

USE OF POLYGRAPH CONCEPTS & PROBLEMS IN UKRAINE

Abstract: the concept of the polygraph and the problems of its use are considered in the work.

Keywords: polygraph, specialist, evidence, polygraph examiner.

УДК 81

Козловська Анастасія Костянтинівна

курсант II курсу, Інституту права та фахівців
для підрозділів Національної поліції,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Голубенко Юлія Андріївна

курсант II курсу, Інституту права та фахівців
для підрозділів Національної поліції,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Олійник Ольга Сергіївна

викладач кафедри Українознавства та іноземних мов,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ: ІНОЗЕМНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

***Анотація:** у даній роботі проаналізовані загальні питання іноземної підготовки курсантів, закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Та надано можливе рішення даних питань.*

***Ключові слова:** іноземна підготовка, іноземна мова, курсанти.*

На сьогодні штатною кількістю поліцейських які утримуються за рахунок державного бюджету є приблизно 119 тисяч осіб, всі ці особи при переатестації,

або атестації проходять фахову мовну підготовку як української мови так і англійської. На сьогодні в Україні відбуваються події які охоплюють всі сфери нашого життя, і мовна підготовка не стала виключенням адже офіцерам поліції доводиться пліч опліч співпрацювати з особами які прибули на Україну для здійснення допомоги у розмінуванні або звільненні територій. Також кожен рік провідні країни світу надсилають нам підрозділи які проводять навчання наших офіцерів, тому проблема іноземної підготовки майбутніх офіцерів наразі досить актуальна.

Тільки нещодавно у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ України відбувся тренінг-семінар на тему «Основи спеціальної тактики поліцейських підрозділів поліції особливого призначення за скандинавською моделлю забезпечення публічної безпеки і порядку в ході мирних зібрань та інших масових заходів», на якому поліцейські з України співпрацювали з Іспанськими підрозділами поліції. Також в ДДУВС досить часто проводяться семінари, конференції та інші заходи по забезпеченню знаннями майбутніх офіцерів Національної поліції України. [1]

Як зазначають Посохова А. та Запотічна Р. знання фахової іноземної мови стає вагомим чинником успішного соціального становлення молодих спеціалістів та їхнього подальшого професійного росту та самореалізації, оскільки іншомовна фахова компетентність визначає ступінь їхньої конкурентоздатності на сучасному ринку праці. [2, с. 103]

При детальному аналізі наукової літератури на тему проблем іноземної підготовки майбутніх офіцерів поліції ми можемо зазначити що такими проблемами наразі є:

1. Одноманітність іноземної підготовки;
2. викладання саме фахової іноземної мови;
3. абсолютно різний рівень іноземної підготовки у абітурієнтів які вступають.

При отриманні середньої освіти вступники могли вивчати інші іноземні мови Німецька, Французька, Польська і т. д. А після вступу до ЗВО деякі курсанти стикаються з тим що зазвичай в ВНЗ викладається саме профільна англійська мова, адже англійська вважається міжнародною мовою. Саме в цьому нами пропонується розуміти одноманітність іноземної підготовки.

Викладачі, на нашу думку, повинні створити освітній процес в таких умовах, в яких курсантами буде достатньо як граматичної основи так і іноземної підготовки за фахом. Тому що іноді викладання іноземних мов відбувається тільки за фахом без додаткової граматики, а у деяких випадках викладачі дають на вивчення забагато граматичної складової та зовсім забувають за лексику за фахом.

Проблема різного рівня іноземної підготовки у абітурієнтів виокремлюється тому що у різних закладах середньої освіти, свій рівень іноземної підготовки адже в Україні поширилася тенденція закладів середньої освіти з посиленням вивченням іноземних мов. Тому викладачі у ЗВО вимушені ділити групу на дві, одну з курсантами які мають слабшу іноземну підготовку, іншу з курсантами які мають сильнішу іноземну підготовку. Відповідно до вимог Болонської декларації щодо системи вищої освіти важливого значення в процесі професійної підготовки курсантів набуває індивідуальний підхід, який передбачає врахування вікових особливостей курсантів, їхніх індивідуальних здібностей, рівня мотивації та розумового розвитку. На думку Інге Унт, “добре організований навчальний процес не повинен нівелювати індивідуальні особливості, а навпаки, повинен вести до зростання індивідуальних відмінностей, до розвитку індивідуальності кожного, хто навчається”. [3, с. 89]

Тому з вищевикладеного ми можемо зазначити те що викладачі хоча і стикаються із малою кількістю проблем при підготовці майбутніх офіцерів та ці проблеми є досить значними. На нашу думку для вирішення цих проблем варто скористатися досвідом іноземних держав та забезпечити якісну іноземну підготовку майбутнім офіцерам поліції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інформаційний портал Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, стаття на тему: «Основи спеціальної тактики поліцейських підрозділів поліції особливого призначення за скандинавською моделлю забезпечення публічної безпеки і порядку в ході мирних зібрань та інших масових заходів». URL: <https://dduvs.in.ua/2021/09/06/publichnyj-poryadok-za-skandinavskoyu-modellyu-u-dduvs-tsykl-treningiv-dlya-politsejskyh-zispetspidrozdiliv/>. (Дата звернення - 11.09.2022)
2. Посохова, А. В., and Р. А. Запотічна. "До питання фахової іншомовної підготовки курсантів ЗВО МВС України спеціальності «правоохоронна діяльність»." (2020).
3. Лемешко, О. В. "Застосування мультимедійних засобів як складової інформаційних систем у процесі вивчення англійської мови курсантами вищих військових навчальних закладів." *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер.: Педагогічні та психологічні науки* 1 (2014): 86-100.

Kozlovska Anastasia Konstantinovna

2nd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Holubenko Julia Andryivna

2nd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Oliynik Olga Sergiivna

Lecturer at the Department of Ukrainian and other languages,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

**CURRENT ISSUES: FOREIGN TRAINING
OF FUTURE POLICE OFFICERS**

***Abstract:** this paper analyzes the general issues of foreign training of cadets, institutions of higher education with specific conditions of study. But a possible solution to these issues is provided.*

***Keywords:** foreign training, foreign language, cadets.*

УДК 343.9

Мельник Андрій Михайлович

курсант навчально-наукового інституту

права та підготовки фахівців для

підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Кривопис Олександр Григорович

викладач кафедри

криміналістики та домедичної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЩОДО КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ФОТОГРАФІЇ

***Анотація:** в роботі висвітлене питання щодо використання фотографій, як об'єктивного засобу фіксування інформації, щодо об'єктів матеріального світу, задля ефективного досудового розслідування. Метою даної роботи є пояснення необхідності криміналістичної фотографії поряд із іншими описовими методами.*

***Ключові слова:** криміналістична техніка, криміналістична фотографія, розслідування кримінальних правопорушень.*

Необхідно зазначити про те, що серед різновидів криміналістичної техніки виділяють вид, який являється сукупністю наукових положень і розроблених на її основі фотографічних методів і засобів, які застосовуються з метою зйомки та дослідження об'єктів криміналістичної експертизи відповідно називається криміналістичною фотографією.

Саме тому фотозйомка має передувати будь-якому іншому методу фіксації криміналістичних об'єктів і проводитися відповідно до наукових рекомендацій. З-поміж іншого така фотофіксація визнається ефективною, коли фіксується і колірна гамма криміналістичного об'єкта.

Варто також наголосити на тому, що сукупність рекомендацій та правил щодо вибору засобів фотозйомки, умов зйомки та обробки експонованих знімків для отримання фотозображень, що співвідносяться з вимогами та цілями фіксації та дослідження речових доказів, визначено як методи криміналістичної фотографії [1, с.88].

Безпосередньо прийомами техніки являється сукупністю рекомендацій та правил щодо вірного вибору точок зйомки, напрямку та відстані для фотографування для кожного об'єкта.

До фотоносіїв відносяться фото- та проекційне обладнання, приладдя, програмне забезпечення для обробки фотозображень, матеріали для отримання фотозображень.

Відтак, система криміналістичних фотографій складається з двох складових: дослідницької та оперативної, диференційованих за сферами застосування.

Відповідно до цього, результати фотозйомки ефективно застосовуються в експертних дослідженнях, при розслідуванні різних видів кримінальних правопорушень, в оперативно-розшуковій діяльності, в ході проведення слідчих дій. При цьому, фотографічний спосіб фіксації не порушує стану матеріальних об'єктів чи слідів.

В окремих випадках фотознімок може заповнити прогалини в описі фактів у протоколах слідчого огляду, виявити погано помітні чи невидимі деталі чи ознаки предмета. Ілюстративно-наочний характер фотографії дає можливість використовувати її в профілактиці кримінальних правопорушень, у розшуку зниклих безвісти та осіб, котрі вчинили кримінальні правопорушення.

Важливими перевагами відображених об'єктів за допомогою оптикограм порівняно з словесними описовими є їх наочність і детальність, які сприяють ідентифікації слідів і об'єктів, запобігаючи їх заміні. Хоча використання оптикографічних методів у роботі органів внутрішніх справ не виключає повністю елементів суб'єктивності осіб, які їх використовують, значною мірою вони служать об'єктивізації кримінально-процесуальної діяльності.

У сучасному світі безпосередньо у результаті науково-технічного прогресу традиційні фототехнічні засоби витісняються більш сучасними. Так, досить поширені міні-фотолабораторії, які полегшують процес виготовлення значної кількості фотографій [2, с.40].

У цьому аспекті на практиці розслідування кримінальних правопорушень та експертній практиці застосування цифрових фотоапаратів набуває великого значення.

Підсумовуючи вищесказане, варто зазначити, що застосування фотозйомки призводить до ефективності слідчого при розслідуванні кримінальних правопорушень будь-якого ступеня тяжкості, оскільки фотозйомка дозволяє точніше зафіксувати об'єкт і дає більш-менш повне уявлення про зображення таких об'єктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В Самодін та ін.] ; за заг. Ред. В. В. Пясковського. – 2-ге вид., перероб. І допов. – Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
2. Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 164 с.

Melnyk Andriy Mykhailovych

cadet of the educational and
scientific institute of law and
specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Kryvopusk Oleksandr Hryhorovych

teacher of the department of criminology
and pre-medical training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

MAIN ASPECTS OF FORENSIC PHOTOGRAPHY

***Abstract:** the paper highlights issues related to the use of photographs as an objective person, recording information, regarding objects of the material world, for effective pre-trial investigation. The purpose of this work is an explanation of the need for forensic photography along with other descriptive methods.*

***Keywords:** forensic technique, forensic photography, investigation of criminal offenses.*

УДК 342.9

Наумов Назарій Едуардович

курсант Навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Бобрішова Лілія Володимирівна

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності, доктор філософії
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

КВАЛІФІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВОПОРУШЕНЬ

***Анотація:** на разі досі залишається відкритим питання кваліфікації адміністративних правопорушень, оскільки саме від кваліфікації залежить майбутнє адміністративного провадження. А кваліфікації військових адміністративних правопорушень є більш складною через потрібність всебічного та повного розгляду усіх обставин, а також через спеціальний суб'єкт військових адміністративних правопорушень.*

***Ключові слова:** адміністративне право, адміністративне військове правопорушення, Кодекс України про адміністративні правопорушення, кваліфікація, юридичний аналіз.*

Військовослужбовці поряд із громадянами є суб'єктами адміністративної відповідальності, проте їх правовий статус відрізняється від загального. Це пояснюється тим, що ще за радянських часів питання дисципліни у військових

формуваннях, які були передбачені законом мало першочергові ланки, оскільки від цього залежав рівень обороноздатності держави.

В Україні у зв'язку із створенням могутньої, найбільш підготовленої та дисциплінованої армії світу, було зміцнено становище військовослужбовця, яке є наближене до становища громадян, саме тому законом передбачена адміністративна відповідальність військовослужбовців на загальних засадах.

Питання об'єктивної, з дотриманням усіх існуючих правових норм, кваліфікація адміністративних правопорушень є неможлива без всебічного юридичного аналізу усіх об'єктивних та суб'єктивних ознак вчинених протиправних діянь.

У зв'язку із загарбницькими діями російської федерації, які розпочалися ще у 2014 році, законодавцем було створено Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період” від 5 лютого 2015 року № 158-VIII, який набрав чинності 5 березня того ж року [1]. Цим нормативно-правовим актом було внесено ряд змін та доповнень, які спрямовані на дотримання усіма військовослужбовцями, а також особами, які відповідно до законодавства, прирівнюються до них, - дисципліни, з метою реалізації охоронної функції держави.

При кваліфікації адміністративних військових правопорушень слід враховувати не тільки основні ознаки адміністративного правопорушення, які впливають із поняття передбаченого ст.9 КУпАП: протиправність, винність, діяльність чи бездіяльність[2], а й характеризується додатковими ознаками: особливий об'єкт посягання – установлений порядок проходження та несення військової служби; спеціальний суб'єкт вчинення – військовослужбовець, військовозобов'язані особи, а також, ті які відповідно до законодавства відносяться до них; деліктна протиправність дій чи бездіяльність, що передбачена главою 13-Б КУпАП [2].

Для кваліфікації правопорушень основу становить логічний процес мислення, завдяки якому складається уявлення про фактичний зміст правопорушення, взаємозв'язок фактичних обставин та обставин, що передбачені у правовій норм. Перед усім встановлення фактичних обставин повинно бути всебічним, повним, достовірним, це потрібно для захисту прав та законних інтересів усіх учасників адміністративного провадження [3, с.26-30].

Кваліфікація об'єктивних ознак починається із встановлення об'єкта посягання. У адміністративних військових правопорушеннях об'єктом виступають суспільні відносини, яким завдається шкода у зв'язку із правилами та порядком проходженням служби у силових структурах України, зокрема у Збройних силах України.

Наступним елементом для кваліфікації є об'єктивна сторона, яка виражається у певних протиправних діях чи бездіяльності військовослужбовців, наслідків, які настали, а також причинним зв'язком між ними. Наприклад, протиправна дія буде виражена у вигляді самовільного залишення місця несення служби чи військової частини (ст.172-11 КУпАП), а бездіяльність – невиконання законного наказу командира (ст. 172-10 КУпАП).

Вчинені дії чи бездіяльність несуть за собою суспільно небезпечні наслідки, які виражаються у шкоді. Шкода заподіяна адміністративними військовими правопорушеннями може бути моральною та матеріальною.

Між вище вказаними діями та бездіяльністю існує причинний зв'язок, який може бути як прямим так і опосередкованим. До об'єктивної сторони відносяться і факультативні ознаки, такі як час, місце, спосіб, обстановка, умови вчинення. Встановлення факультативних ознак, важливе для кваліфікації правопорушення, коли вони прямо передбачені КУпАП. Наприклад, порушення правил несення бойового чергування, вчинене в умовах особливого періоду (ч.2 ст.172-17 КУпАП).

Наступним важливим складником, для кваліфікації адміністративних військових правопорушень є суб'єкт. Як вказувалося вище, для військових правопорушень передбачений спеціальний суб'єкт – військовослужбовець, до яких слід віднести і військовозобов'язаних, резервістів, військовослужбовців строкової служби, командирів (начальників) (ст.ст. 172-10, 172-20 КУпАП). При кваліфікації військових правопорушень передбачених КУпАП слід враховувати посаду, службові повноваження підозрюваної (обвинуваченої) особи.

Головною ознакою суб'єктивної сторони – є вина, яка виражається у прямому та непрямому умислі. Наприклад, невчасне прибуття військовослужбовця до частини має прямий умисел, оскільки особа усвідомлювала і розуміла небезпечний характер свого діяння та можливе настання шкідливих наслідків.

Факультативними ознаками суб'єктивної сторони є мотив та мета. Мотиви, з якими особа вчинює військове адміністративне правопорушення зазвичай є корисливими для задоволення власних потреб та інтересів. Проте порушення встановленого порядку проходження військової служби підриває авторитет військових формувань, передбачених законами, зокрема Збройних сил України.

Як висновок, можна зазначити, що правова кваліфікація адміністративних військових правопорушень має достатньо врегульоване правове закріплення. Проте їх кваліфікація є достатньо складною через специфіку об'єкта на яке посягає військове правопорушення передбачене КУпАП. Для кваліфікації слід проводити всебічне, повне та неупереджене розслідування із наступними аналітичними висновками. Специфічним є суб'єкт вчинення, оскільки ним виступає військовослужбовці та усі особи, які відповідно до закону відносяться до них і для кваліфікації слід враховувати і посаду, і владні повноваження.

Питання відповідальності військовослужбовців є актуальним через те, що своїми дисциплінарними проступками, які передбачені КУпАП, вони

підривають авторитет Збройних сил України, а також знижують боєздатність та боєготовність, що знижує ефективність охоронної функції держави.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов’язків в особливий період»// Відомості Верховної Ради, 2015, № 13, ст.92

Кодекс України про адміністративні правопорушення//Відомості Верховної Ради Української РСР 1984, додаток до № 51, ст.1122

Голосніченко І. Попереднє адміністративне розслідування як стадія в справах про адміністративні проступки / І. Голосніченко, М. Стахурський, Н. Золотарьова // Право України. – 2002. – № 2. – С. 26–30. 7. Берлач А. Теоретичні проблеми кваліфікації адміністративного делікту / А. Берлач, О. Стороженко // Право України

Naumov Nazarii Eduardovych

cadet of the Educational and Scientific Institute of Law
and Specialist Training for National Police Units
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Bobryshova Liliya Volodymyrivna

Associate Professor of the Department of Administrative Law,
process and administrative activity, Doctor of Philosophy
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

QUALIFICATION OF MILITARY ADMINISTRATIVE OFFENSES

Abstract: *at present, the issue of qualification of administrative offenses is still open, since the future of administrative proceedings depends on the qualification. And the qualifications of military administrative offenses are more complex due to the need for a comprehensive and complete consideration of all circumstances, as well as due to the special subject of military administrative offenses.*

Keywords: *administrative law, administrative military offence, Code of Ukraine on administrative offences, qualification, legal analysis.*

УДК 343.3/.7

Рибалко Марія Дмитрівна

здобувач вищої освіти III курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Березняк Василь Сергійович

доктор юридичних наук, с.н.с., доцент

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МАЛОЛІТНІХ ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТТЯ ЖЕБРАЦТВОМ

***Анотація:** робота присвячена аналізу та дослідженню основних аспектів та проблематики розповсюдженого використання малолітньої дитини та заходи запобігання вказаним кримінальним правопорушенням, проаналізовано поняття використання малолітніх для заняття жебрацтвом та заходи по запобіганню.*

***Ключові слова:** дитина, малолітній, жебрацтво, використання малолітніх для заняття жебрацтвом, запобігання жебрацтву, суб'єкт кримінального правопорушення.*

Варто почати з того, що використання малолітніх дітей для заняття жебрацтвом є актуальною проблемою сьогодення. В Україні дитяче жебрацтво викликає велике занепокоєння, оскільки воно досягло значного поширення. Згідно статистичних даних за період з 2015 року по теперішній час в Україні виявлено понад 100 фактів вчинення правопорушення відносно дітей, а саме використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом, проте в умовах

воєнного стану, що запроваджено на території України після 24 лютого 2022 року кількість випадків досить знизилася [1].

Дане діяння є кримінально-караним, що передбачено статтею 150-1 чинного Кримінального кодексу України та тягне за собою такі покарання:

- обмеження волі на строк до трьох років або позбавлення волі на той самий строк;
- обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на строк від трьох до восьми років;
- позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років.

Під використанням малолітньої дитини для жебрацтва слід розуміти саме процес систематичного, а саме не рідше трьох разів протягом незначного проміжку часу [2, с.119], випрошування грошей, речей або інших матеріальних цінностей з метою отримання прибутку або власної користі батьками, особами, які їх заміняють та будь-якими іншими, окрім раніше згаданих [3, с.150].

Розглядаючи окремо суб'єкта даного кримінального правопорушення, він по-перше, є спеціальним (батьки) [2, с.120], проте найчастіше суб'єктами цього кримінального правопорушення виступають жінки або особи ромської національності, більшість з яких працездатного віку без психічних розладів, які використовують у 80% випадків дітей, віком від 4 до 14 років.

Дане явище спричинене соціально-економічними, організаційно-правовими, соціально-культурними, технічними та морально-психологічними чинниками. У більшості своїх випадків зазначене діяння відбувається у невеликих містах, селищах чи навпаки у містах-мегаполісах. Найбільш розповсюдженими місцями для жебракування є місця загального користування, такі як: вокзали, центральні площі, ринки, підземні переходи, магазини та інше.

Використання дитини для заняття жебрацтвом здійснюється виключно з корисливих мотивів, а саме задля матеріального або іншого збагачення, при дослідженні причин скоєння даних дій, слід виокремити декілька основних:

- 1) скрутне матеріальне становище;

- 2) безробіття (небажання працювати);
- 3) рівень соціального розвитку;
- 4) політична нестабільність.

Батьки дитини або інші особи досить часто використовують дітей з вродженими вадами, наприклад інвалідністю (неможливість самостійного пересування через відсутність кінцівок) або дітей, які мають вроджені психічні вади, тому що розраховують на жалість та співчуття з боку оточуючих [4].

Залучаючи малолітню дитину, особи, що вчиняють кримінальне правопорушення, обмежують її права та взагалі змушують до перебування у поганих санітарно-гігієнічних умовах, що може призвести до несприятливих та тяжких наслідків, а також негативного впливу на інтелектуальний, психічний і соціальний розвиток дитини. Вищеперераховані дії порушують права малолітнього, оскільки кожна дитина має право на захист від економічної експлуатації та будь-якої діяльності, яка несе для неї небезпечний характер [5, с.32].

До кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення, передбаченого статтею 150–1 КК України відноситься використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом, вчинене:

- батьками або особами, які їх замінюють;
- стосовно чужої дитини;
- із застосуванням насильства чи погрозою його застосування;
- повторно;
- особою, яка раніше вчинила один із кримінальних правопорушень, передбачених статтями 150, 303 або 304 КК України;
- за попередньою змовою групою осіб;
- організованою групою, а також у випадках, коли наслідком таких дій для дитини є спричинення середньої тяжкості чи тяжкі тілесні ушкодження.

Висновки. З метою забезпечення захисту та нормального розвитку кожної дитини від подібного використання малолітніх дітей, вважаємо, що

потрібно вживати ефективних заходів по запобіганню таким кримінальним правопорушенням, а саме потрібно:

а) вдосконалити та покращити рівень життєвого добробуту населення, шляхом ліквідації бідності та збільшення кількості робочих місць, відкриття більшої кількості закладів, гуртків, метою діяльності яких є покращення психічного та фізичного розвитку дітей чи зацікавлення у різних сферах життєдіяльності задля створення сприятливих умов для розвитку осіб;

б) забезпечити всебічний та повний контроль з боку держави, соціальних служб та правоохоронних органів за наглядом до осіб, а також сімей з низьким матеріальним становищем, неблагополучних сімей або з іншими недоліками, які можуть призвести до вчинення кримінальних правопорушень;

в) постійно інформувати населення через ЗМІ та інші медіа про відповідальність за використання дітей для заняття жебрацтвом;

г) проводити профілактичні бесіди у дитячих навчальних закладах дошкільної освіти, школах та інших місцях з метою своєчасного виявлення та попередження правопорушень;

г) зміцнити взаємодію правоохоронних органів, соціальних служб та Служб у справах дітей задля своєчасного попередження та виявлення правопорушень, вдосконалити базу даних, щодо осіб, які вже притягалися до відповідальності за статтями 150-1 або 304 Кримінального кодексу України;

д) посилити роботу організацій, що здійснюють спеціальні рейди з своєчасного припинення кримінального правопорушення, передбаченого статтею 150-1 Кримінального кодексу України та проводити нагляд за категоріями осіб, що схильні до скоєння кримінальних правопорушень, в умовах воєнного стану проводити перевірки осіб та сімей, що зареєстровані на окупованих територіях, ветеранів АТО та інших військових угруповань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення 18.09.2022 року)
2. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України у двох томах. Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – 2013. – 1040 с.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р., станом на 19.08.2022 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Басиста І.В., Розкошинська С.О., Максимів Л.В. Особливості провадження освідування та огляду під час розслідування використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2016. № 2 (12). С. 20–29.
5. Конвенція про права дитини від 20.11.1989р., станом на 20.11.2014р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 18.09.2022 року)

Rybalko Maria Dmitrivna

3rd year graduate of higher education

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Vasyl Serhiyovych Bereznyak

Doctor of Law, Associate Professor

Associate Professor of the Department of Criminal Law and Criminology

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

SOME ASPECTS OF USE OF MINORS

CHILDREN FOR BEGGING

***Abstract:** the paper is devoted to the analysis and research of the main aspects and problems of the widespread use of minors and measures to prevent the specified criminal offenses, the concept of using minors for begging and prevention measures is analyzed.*

***Keywords:** child, minor, begging, use of minors for begging, prevention of begging, subject of criminal offense.*

УДК 343.2

Сорокіна Дар'я Сергіївна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

старший викладач кафедри кримінального права та криміналогії

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

СУТНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

Анотація: в роботі роз'яснено предмет кримінально-правового регулювання, структуру механізму кримінально-правового регулювання та вплив кримінально-правового регулювання на соціальну поведінку.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, кримінально-правове регулювання, кримінально-правові норми.

Актуальність даної теми полягає в тому, що кримінально-правове регулювання охоплює створення кримінального законодавства та його реалізацію, тим самим спрощуючи процес регулювання кримінально-правових відносин.

По-перше, чимало науковців досліджували предмет кримінально-правового регулювання, таким чином Г.О. Петрова вважає, що предметом є кримінально-правові відносини [1, с. 259]. Крім того, кримінально-правове регулювання складають різні нормативно-правові відносини, саме через це

нормативно-організаційний вплив може застосовуватися не лише завдяки нормам Кримінального кодексу України, а й усіх інших юридичних засобів, які створюють механізм кримінально-правового регулювання. Тобто при дослідженні предмета правового регулювання з'ясуванню підлягають суспільні відносини, врегульовані кримінальним правом [2, с. 64-65].

Відносини, які складають кримінально-правове регулювання являють собою поєднання особистих інтересів особи та громадянина, а також держави, дають можливість реалізовувати права учасників, виходячи з їх інтересів, не порушуючи права інших суб'єктів.

Слід зауважити, що кримінально-правове регулювання розглядається як результативна нормативно-організаційна дія через сукупність правового інструментарію (кримінально-правових норм, кримінальних правовідносин, індивідуальних розпоряджень (вироків) тощо на суспільні відносини з метою їх упорядкування та забезпечення охорони [3, с. 131-139]. Стадіями кримінально-правового регулювання є : формування нормативно-правового підґрунтя для регламентації правових дій, застосування норм кримінального права до винної особи, виникнення кримінального правопорушення за наявності юридичного факту вчинення того чи іншого кримінального правопорушення.

Цілями кримінально-правового регулювання є виправлення осіб, які вчиняли кримінальне правопорушення раніше, запобігання кримінальних правопорушень, досягнення соціальної справедливості та істини по справі шляхом винесення вироку винній особі. Структура механізму кримінально-правового регулювання включає в себе чимало чинників, серед яких:

- 1) кримінально-правові норми;
- 2) кримінально-правові відносини;
- 3) юридичні факти;
- 4) акти реалізації кримінального права;
- 5) акти застосування кримінального права.

Кримінально-правове регулювання неможливе без застосування кримінально-правових норм, адже саме вони визначають норми допустимої поведінки, дають розуміння щодо наслідків, які можуть настати у разі неправомірної поведінки та вчинення кримінальних дій або таких, які порушують закон. Ми вважаємо, що коло здійснення кримінально-правового впливу повинно базуватись на поведінці особи, яка у свою чергу має кримінально-правове значення. Варто зауважити, що норми закону містять не лише примусовий характер, а й заохочувальний. Таким чином, такі норми слугують дієвим інструментом для запобігання виникнення нових кримінальних правопорушень, а також стимулювання належної (нормативної) поведінки, яка б не порушувала права інших осіб та закон в цілому. Вони неабияк регулюють уявну або необхідну оборону в стані крайньої необхідності та дозволяють вчиняти дії, закріплені в законі та забороняють його порушувати.

Порушення тягне за собою притягнення особи до кримінальної відповідальності, наприклад у випадку здійснення регулювання поведінки осіб, які своїми діями вчиняють шкоду під психічним або фізичним примусом, у стані затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення або власними діями створила небезпечні умови для життя чи здоров'я інших осіб.

Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що кримінально-правове регулювання надзвичайно впливає на соціальну поведінку, адже завдяки нормам, які закріплені в законі, мінімізується можливість утиску та порушення прав, а також передбачають право держави на застосування певних стягнень та покарання до тих осіб, які порушують закон. Кримінальне право регулює відносини, що виникають у зв'язку із вчиненням особи суспільно-небезпечних діянь, які містять склад кримінального правопорушення передбаченого законодавством України про кримінальну відповідальність. Ціль кримінально-правового регулювання буде досягнуто у випадку, коли винна особа буде покарана та притягнута до кримінальної відповідальності, таким

чином закон всіяко захищає права потерпілих осіб за допомогою нормативно-правових актів та враховуючи високу правову культуру суспільства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Петрова Г.О. Кримінально-правове регулювання та його кошти: норма і правовідносини: дис. д-ра юрид. наук: 12.00.08. Нижній Новгород, 2003. С.304
2. Мельник А. М. Правове регулювання та шляхи підвищення його ефективності: Дис. на отримання наук. ступ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних правових учень » Мельник Олена Миколаївна. .:Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. С. 208
3. Митрофанов І. І. Запобіжна функція кримінального права та кримінально-правові відносини: яка між ними зв'язок? І. І. Митрофанов Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2015. № 4.

Sorokina Darya Serhiivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

THE ESSENCE OF CRIMINAL LAW REGULATION & ENSURING ITS EFFICIENCY

***Abstract:** the paper explains the subject of criminal law regulation, the structure of the mechanism of criminal law regulation and the influence of criminal law regulation on social behavior.*

***Keywords:** criminal offense, criminal law regulation, criminal law norms.*

УДК 341.3

Співаченко Ольга Олександрівна

курсант 3 курсу

Навчально-науковий інститут права та підготовки

фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Корогод Світлана Володимирівна

капітан поліції, старший викладач

кафедри кримінального права та кримінології

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ЗАБОРОНА ВОЄННИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

***Анотація:** в роботі досліджено основні погляди науковців на визначення та зміст поняття воєнного кримінального правопорушення. Проаналізовано міжнародне та національне законодавство з питань воєнних злочинів.*

***Ключові слова:** міжнародне право, міжнародне кримінальне право, воєнні злочини, кримінальна відповідальність.*

Натепер Україною розпочато тисячі досудових проваджень за фактами воєнних кримінальних правопорушень. На превеликий жаль, ми маємо численні вбивства, мародерства, катування, зґвалтування мирних жителів, руйнування житлових будинків. Зафіксовано чималу кількість кримінальних правопорушень, за які винні обов'язково нестимуть відповідальність.

27 лютого 2022 року Україною було направлено заяву проти РФ до Міжнародного суду ООН у Гаазі. Вже наступного дня Карім Хан, прокурор Міжнародного кримінального суду, заявив, що має намір якнайшвидше почати розслідування ситуації в Україні. Робота стосовно збору доказів триває. [1]

Воєнні кримінальні правопорушення – це серйозні порушення міжнародного гуманітарного права. Ці кримінальні правопорушення стоять поряд зі злочином агресії, злочинами проти людяності та геноцидом. Воєнними кримінальними правопорушеннями є серйозні порушення заборон, що містяться як у договірному, так і у звичаєвому міжнародному гуманітарному праві. Більш глибоке осмислення поняття «воєнне кримінальне правопорушення» призводить до розуміння його дуалістичної природи. З одного боку, воєнне кримінальне правопорушення є одним із видів міжнародних кримінальних правопорушень, відповідальність за які встановлена низкою міжнародних договорів. З другого, за ці кримінальні правопорушення встановлено відповідальність на національному рівні.

В. Репецький та В. Лисик воєнним кримінальним правопорушенням вважають міжнародне кримінальне правопорушення, що умисно чи з грубої необережності вчиняється комбатантом та прирівняними до них особами чи по відношенню до них цивільною особою під час збройного конфлікту і полягає у масовому і серйозному порушенні норм міжнародного гуманітарного права; що посягає на підзахисних осіб, їх права чи найважливіші принципи міжнародного гуманітарного права. [2]

Р. Адельханян справедливо зазначає, що зводити визначення воєнного кримінального правопорушення лише до порушення норм міжнародного гуманітарного права не є правильним. Визначення воєнного кримінального правопорушення має зводитися не лише до протиправного порушення норм міжнародного гуманітарного права, а також і до порушень основних принципів міжнародного права, допущених під час збройних конфліктів міжнародного чи внутрішнього характеру. [3]

Наприклад, принципів *juscogens*. До переліку таких слід віднести:

- принцип рівноправності народів, а також право народів розпоряджатися своїм майбутнім;
- принцип дотримання прав і свобод людини;
- принцип незастосування сили або погрози силою в міжнародних відносинах;
- принцип співробітництва між державами;
- принцип мирного співіснування і суверенної рівності держав;
- принцип непорушності державних кордонів та територіальної цілісності держав.

Воєнні кримінальні правопорушення виходять за межі порушень міжнародного гуманітарного права і полягають також в інших порушеннях норм чи принципів міжнародного права. КК України не надає визначення поняттю «воєнне кримінальне правопорушення». Аналізуючи положення законодавства про кримінальну відповідальність, можна дійти висновку, що заборона воєнних кримінальних правопорушень міститься у двох розділах. Це розділ XIX Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)», а також розділ XX Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку». [4]

Розділ XIX Особливої частини КК України містить наступні правопорушення, які можна віднести до воєнних, а саме:

- 1) мародерство (ст. 432 КК України);
- 2) насильство над населенням у районі воєнних дій (ст. 433 КК України);
- 3) погане поводження з військовополоненими (ст. 434 КК України).

Важливо надати перелік правових актів, які зобов'язують держави криміналізувати ці серйозні порушення. Перш за все, йдеться про Чотири Женевські конвенції від 12 серпня 1949 року та Додатковий протокол I до них

від 8 червня 1977 року. [5] Крім того, це Римський статут Міжнародного кримінального суду. Вочевидь, держави мають переслідувати в судовому порядку осіб, які винні у вчиненні грубих порушень міжнародного гуманітарного права, або передавати їх країні, яка здатна здійснити таке переслідування. Зауважимо, що воєнні кримінальні правопорушення підпадають під дію принципу універсальної юрисдикції. Їх розслідування може проводитися відповідно до правових систем окремих держав. Наразі серед держав, які почали розслідування воєнних кримінальних правопорушень, вчинених на тлі неспровокованої агресії РФ щодо України, – Німеччина, Литва, Іспанія та Швеція.

Підводячи вищенаведене, можна зробити висновок, що актуальність кримінально-правової заборони воєнних кримінальних правопорушень не викликає сумніву. Положення міжнародних актів, результати наукових досліджень виступають орієнтиром у встановленні змісту поняття «воєнне кримінальне правопорушення». Йдеться про винне, суспільно небезпечне, каране та протиправне діяння, яке грубо порушує встановлені основоположні та основні принципи міжнародного права *juscogens*, міжнародного гуманітарного права та правила ведення збройних конфліктів, як міжнародного так і неміжнародного характеру, протиправність за які визначена актами міжнародного кримінального права. КК України не закріплює поняття «воєнне кримінальне правопорушення». Відповідальність за окремі воєнні кримінальні правопорушення передбачена розділами XIX Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)», а також розділ XX Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. <https://ua.interfax.com.ua/news/general/813381.html> (Дата звернення: 07.08.2022)
2. Поняття та ознаки воєнних злочинів В. М. Репецький, В. М. Лисик Альманах міжнародного права. 2015. Вип. 1. С. 120-125. http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2009_1_15 (Дата звернення: 07.08.2022)
3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ВИВЧАЮЧИ МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО О. Войтенко, М. Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Київ-Одеса 2021 р.
4. Розділ XIX Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 07.08.2022)
5. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (Дата звернення: 07.08.2022)

Spivachenko Olga Oleksandrivna

3rd year cadet

Educational and Scientific Institute of Law and Training

specialists for units of the National Police

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Korogod Svitlana Volodymyrivna

police captain, senior teacher

Department of Criminal Law and Criminology

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

CRIMINAL PROHIBITION WAR CRIMINAL OFFENSES

***Abstract:** the paper examines the main views of scientists on the definition and content of the concept of a military criminal offense. International and national legislation on war crimes is analyzed.*

***Keywords:** international law, international criminal law, war crimes, criminal liability.*

УДК 343.1

Щербина Дар'я Віталіївна

курсант 3-го курсу

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Шендрик Юлія Володимирівна

викладач кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

АРЕШТ МАЙНА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ:

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

***Анотація:** у даній роботі розглянуто деякі проблемні питання щодо арешту майна, проаналізовано практичні проблеми під час подання клопотання до суду прокурором та слідчим, також запропоновано пропозиції про вдосконалення кримінального процесуального законодавства щодо регулювання арешту майна.*

***Ключові слова:** арешт майна, клопотання, заходи забезпечення кримінального провадження, відчуження, кримінальне правопорушення, добросовісний набувач.*

Серед загальних засад кримінального провадження, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України (далі КПК), особливе місце посідає засада недоторканості права власності. Відповідно до ст. 16 КПК України, позбавлення або обмеження права власності під час кримінального провадження здійснюється лише на підставі вмотивованого судового рішення, ухваленого в порядку, передбаченому цим Кодексом [1].

Зокрема обмеження права на відчуження, розпорядження та/або користування майном можливе при застосуванні заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді арешту майна, при цьому, з одного боку, арешт майна є невід'ємним елементом забезпечення кримінального провадження, але з іншого боку – вторгненням у майнові права користувача.

Слід зазначити, що відповідно до ст. 41 Конституції України, ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним [2]. Також згідно ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права [3].

В Україні питання арешту майна регулюється трьома галузями права: кримінально процесуального права, цивільного процесуального права та господарського процесуального права. Кожна з галузей права має характерні риси щодо застосування арешту майна.

Відповідно до ч. 1 ст. 170 КПК України, арештом майна є тимчасове, до скасування у встановленому цим Кодексом порядку, позбавлення за ухвалою слідчого судді або суду права на відчуження, розпорядження та/або користування майном, щодо якого існує сукупність підстав чи розумних підозр вважати, що воно є доказом кримінального правопорушення, підлягає спеціальній конфіскації у підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб, конфіскації у юридичної особи, для забезпечення цивільного позову, стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди, можливої конфіскації майна [1].

Серед проблемних питань, які виникають при застосуванні заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді арешту на майно слід зазначити наступне. Як відомо, право власності включає в себе три складові: володіння, користування та розпорядження, при цьому термін «відчуження»

фактично входить до складу розпорядження. Тому, можливо, у диспозиції ст. 170 КПК України термін «відчуження» коректніше було б замінити на «володіння».

Також багато питань викликає положення ч. 10 ст. 170 КПК України, відповідно до якої не може бути арештовано майно, якщо воно перебуває у власності добросовісного набувача, крім арешту майна з метою забезпечення збереження речових доказів [1]. Однак, добросовісний набувач – оціночне поняття, яке навіть не конкретизоване законодавцем. Відповідно до змісту ст. 388 Цивільного кодексу України, добросовісним набувачем є особа, яка придбала майно за відплатним договором в особи, яка не мала права його відчужувати, про що набувач не знав і не міг знати [4]. Але норми кримінального процесуального права чіткого визначення поняття добросовісного набувача не містять, що створює певні проблеми у застосуванні арешту майна.

На сьогодні арешт майна є одним з найбільш поширених заходів забезпечення кримінального провадження, який пов'язаний із обмеженням майнових прав осіб. При цьому порядок застосування арешту майна потребує удосконалення, а саме в частині уточнення підстав накладення арешту та надання прокурору повноважень щодо застосування попереднього арешту майна, що на наш погляд значно підвищило б ефективність застосування даного заходу забезпечення кримінального провадження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від кодекс від 13.04.2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (Дата звернення: 19.09.2022)
2. Конституція України від 28.06.1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення: 19.09.2022)

3. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 17.07.1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text (Дата звернення: 19.09.2022)

4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року №435-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Дата звернення: 19.09.2022)

Shcherbina Daria Vitaliivna

3rd year cadet

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Shendryk Yuliia Volodymyrivna

Lecturer at the Department of Criminal

Procedure and Strategic Investigations

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**ARREST OF PROPERTY IN CRIMINAL
PROCEEDINGS: PROBLEM ISSUES**

***Abstract:** this paper considers some problematic issues related to the seizure of property, analyzes practical problems during the submission of a petition to the court by the prosecutor and the investigator, and offers suggestions for improving the criminal procedural legislation on the regulation of the provisions of seizure of property.*

***Keywords:** seizure of property, petition, measures to ensure criminal proceedings, alienation, criminal offense, bona fide acquirer.*

ФІЛОСОФІЯ ТА ПРАВО (PHILOSOPHY & LAW)

УДК 172

Наумов Назарій Едуардович

курсант Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Скиба Елеонора Костянтинівна

доктор філософських наук,
професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД У АНТРОПОЛОГІЧНОМУ І ЦИВІЛІЗАЦІЙНОМУ ВИМІРАХ

Анотація: питання дотримання прав та свобод людини і громадянина було актуальне ще з давніх часів і не втратило своєї актуальності до сьогодні. У сучасному світі є два «світи» старий та новий, де панують традиції та новостворені нормативно правові-акти. У роботі розглянуто переваги та недоліки традиційного та сучасного погляду на права та свободи людини і громадянина.

Ключові слова: права людини, антропологічний вимір, цивілізаційний вимір, традиції, нормативно-правовий акт.

Правове забезпечення прав і свобод людини пройшло довгий історичний шлях від часу міфологічного та наївного їх усвідомлення до наукового обґрунтування й нормативного закріплення.

Ще із часів Стародавнього світу мислителі виявляли інтерес до антропології, згодом – і до соціальної та культурної антропології, правової антропології тощо. Термін «антропологія» вперше використав Аристотель, вивчаючи духовне начало людини, також приділяв певну увагу Фома Аквінський та інші мислителі. Першим антропологом-юристом нашого часу вважають Ш. Монтеск'є, який стверджував, що він «бачить основні джерела змінності права» (Rulan, 1999) [1, с.17-30].

Окремим науковим напрямом права антропологія стала в XIX ст., акцентуючи на висвітленні природи та походження людства, соціально організованих «цивілізованих» суспільств, їх культур, традицій. Тому важливим видається здійснення історико-правового та філософсько-правового аналізу витоків і сутності, основних складових правової антропології. Один із засновників сучасної антропології Г. Мен обґрунтував еволюційну теорію розвитку права, яку висвітлив у роботі «Стародавнє право». Він встановив відмінність між тими суспільствами, де відповідальність залежить від соціального статусу, і тими, де вона ґрунтується на договірних засадах між людьми, і стверджував, що «рух прогресивних суспільств був до цього часу рухом від статусу до договору» – поступовим розчиненням сімейної залежності та зростанням обсягу індивідуальних обов'язків (Sir Maine, 1891) [2, с. 8-15].

У середині XX ст. внаслідок дискусії про предмет правової антропології продовжився перехід від дослідження норм права до дослідження процесу. У середині XIX століття, а саме у період радикальних перетворень зростає інтерес до суті подій, їх осмислення та розуміння. Повною мірою це стосується того, що відбувається у зв'язку з антропологізацією правової реальності [3, с.44-49].

Так, після Другої світової війни у світі з'явився великий масив правових актів стосовно прав людини, що стало революційним кроком у розвитку правового захисту людини, зробивши її вперше в історії істотною універсальною. Права людини стають глобальним мірилом права. Висування

прав людини в основу сучасного правового розвитку дозволило істотно просунути в реалізації принципу верховенства права. Проблема букви і духу закону, яка здавалася нерозв'язною, переломившись в призмі антропологічного принципу права, відкрила нові можливості для ефективної дії права. Ефективність норм законодавства значною мірою залежить від того, наскільки вони відображають властивості людської природи, у т.ч. ті, що мають своїм джерелом національний менталітет. Найважливішим фактором ефективності норм законодавства є їх антропологічна адекватність, тобто відповідність основних властивостей людини, її головним потребам. Гармонізація, взаємна адаптація норм законодавства і психіки людини, її ідеалів, потреб і очікувань також слугує важливим фактором ефективності норм права.

На мою думку, у глобалізованому світі все частіше люди забувають про традиції та норми моралі, які були встановлені тисячоліттями тому. Так, на разі ми все частіше зустрічаємо людей, які відійшли від загальноприйнятих звичаїв.

Наприклад, у X-XI століттях віра людей у вищу силу (різних богів) була дуже сильна, вони їм поклонялись, приносили дари – робили усе, щоб їх задобрити, а вже у XXI столітті розповсюдженим став атеїзм. Хоча в країнах, де сповідають іслам, іудаїзм або ж в теократичних державах (Ватикан) релігія є на першочерговим визначником права та норм моралі. Дуже часто встановлені традиційні норми порушують наше сучасне уявлення про світ. Так у країнах, де проживають мусульмани (наприклад ОАЕ, Ірак) жінці не дозволено нічого без згоди її чоловіка (до заміжжя батька або брата). В цих країнах дівчата досі одружуються за наказом батьків, а якщо не хочуть цього робити, то суспільство їх гнобить. Також жінки представлених країн зазвичай не мають вищої освіти, у них майже не має ніяких юридичних прав. Тоді як, наприклад для України або Європейського союзу жінка-політик, жінка-військовий взагалі не новина. Тобто, в країнах, де люди дотримуються антропологічних норм права та моралі, закони є встановлені пращурами. На разі, у світських (Україна) та атеїстичних (колишня СРСР) країнах більшість людей нового покоління зазвичай не дотримуються

старовинних традицій. Тобто, старе покоління, ще пам'ятає та намагається донести молоді важливість звичаїв, але наперекір їм виступає юнацтво, яке навідріз не хоче йти за старим. У таких країнах зазвичай керуються Конституційними нормами та законодавчими актами, які встановлені на міжнародному та державному рівнях. Наприклад, зараз в «нових» державах відбувається процес гендерного рівняння і це не просто так, адже жінка може і повинна мати однакові юридичні сили із чоловіком. Тобто, у цивілізаційному вимірі, використовують не старі традиції, а нові законодавчі акти, які регулюють відносини у суспільстві.

Тобто, у антропологічному вимірі на першому місці виступає людина та старі традиції, а також норми моралі встановлені тисячоліттями тому. А у цивілізаційному вимірі ступінь верховенства займають чинні законодавчі акти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балинська О. Антропологічні аспекти правомірності та протиправності у вербально-біхевіористській доктрині. Антропология права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : ст. учасників IV Всеукр. круглого столу (Львів, 28–29 листоп. 2008 р.). Львів : Край, 2009. С. 17–30.
2. Бандура О. Антропология права як складова філософської антропології (загальний нарис). Філософські та методологічні проблеми права. 2019. № 1 (17). doi: <https://doi.org/10.33270/01191702.8>.
3. Козаченко О. В., Мелкіян М. Г. Поняття та властивості покарання на засадах культуро-антропологічної методології. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2019. № 2. (Серія «Юридичні науки»). doi: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2019-2-8>.

Naumov Nazarii Eduardovych

cadet of the Educational and Scientific Institute of Law and Specialist Training for

National Police Units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Skiba Eleonora Kostyantynivna

Doctor of Philosophy,

professor of the department of social and humanitarian disciplines

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**CONVENTION ON THE PROTECTION
OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS
IN ANTHROPOLOGICAL AND CIVILIZATION DIMENSIONS**

***Abstract:** the issue of observing the rights and freedoms of a person and a citizen has been relevant since ancient times and has not lost its relevance to this day. In the modern world, there are two "worlds", the old and the new, where traditions and newly created regulatory legal acts reign. The paper examines the advantages and disadvantages of the traditional and modern view of human and citizen rights and freedoms.*

***Keywords:** human rights, anthropological dimension, civilizational dimension, traditions, legal act.*